Rok XII. Nr. 131 (3377) Wilno, Środa 15 maja 1935 r. Cena 15 groszy

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY DZIENNIK DEMOKRATYCZNY

SERCE KOMENDANTA

spocznie w Wilnie obok szczątków Matki

po przywiezieniu ich z Litwy.

Złożenie serca Marszałka Józefa Piłsudskiego odbędzie się w Wilnie ze względów technicznych później, niż pogrzeb szczątków w Krakowie.

Marszałek oddawna pragnął sprowadzić do Wilna szczątki Swej Matki, pochowanej na Litwie. W sprawie załatwienia formalności, związanych z ekshumacją, jeździł do Litwy adjutant Marszałka kpt. Lepecki.

Dopiero po przywiezieniu szczątków Matki Marszałka, Serce Jego zostanie złożone w Wilnie.

TELEF. OD WŁASN. KORESP. Z WARSZAWY

Program uroczystości pogrzebowych

Program uroczystości pogrzebowych przedstawia się, jak następuje: Exportacja z Belwederu do Katedry dziś, t. j. w środę o godz. 5 po poł.

W czwartek zwłoki wystawione będą w Katedrze.

W piątek o godz. 10-ej rano odbędzie się nabożeństwo, celebrowane przez Ks. Kard. Kakowskiego.

Po nabożeństwie tegoż dnia nastąpi wyprowadzenie zwłok na Pole Mokotowskie, gdzie trumna ustawiona zostanie w miejscu, w którem Marszałek po raz ostatni przyjmował defiladę 11 listopada ub. roku. Przed trumną przedefilują wszystkie oddziały garnizonu

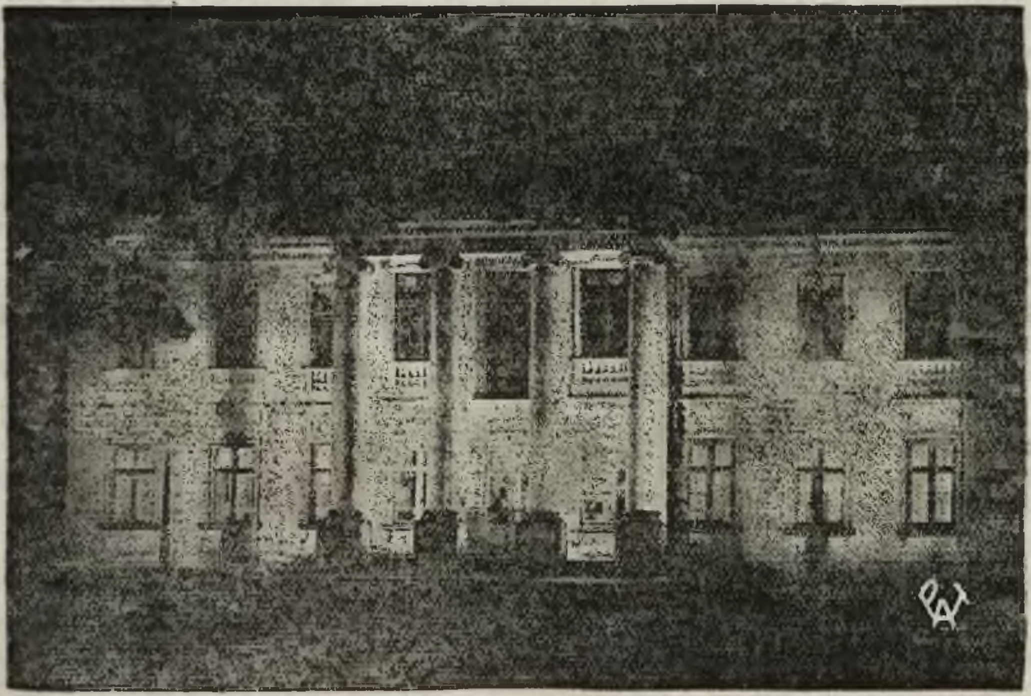
Po defiladzie trumna ze zwłokami zostanie złożona do wagonu żałobnego, który stać będzie na bocznicy kolejowej na Mokotowie. Z miejsca tego wagon żałobny specjalnym pociągiem odejdzie do Krakowa.

W Krakowie uroczystości pogrzebowe odbyć się mają w sobotę.

Mózg Marszałka będzie badany w Wilnie?

Marszałek, jak podawaliśmy, wyraził życzenie, aby mózg Jego poddany został badaniom naukowym.

Mózg ten będzie prawdopodobnie przewieziony do Wilna i zbadany przez prof. Rosego, uchodzącego za największy autorytet w tej dziedzinie.

Pałac Belwederski w nocy z dnia 12 b. m. na 13 b. m.

W BELWEDERZE

Od samego rana tysiączne tłumy ciągną al. Ujazdowską w stronę Belwederu, ustawiając się po obu stronach ulicy. Cały pałac Belwederski zapełniony jest publicznością. Aczkolwiek dzisiejszy dzień zarezerwowany jest dla rodziny Marszałka i dla delegacyj wszystkich formacyj wojskowych oraz dla osobistych przyjaciół i współpracowników zmarłego (gdyż zasadniczy dostęp do trumny dany będzie wszystkim z chwilą wystawienia jej w katedrze), od czasu do czasu drobne grupki osób, przeważnie dzieci, dopuszczone są do pałacu Belwederskiego.

Wczoraj oddała hołd prochom swego wodza armja polska. Niezliczone delegacje wojskowe wszystkich oddziałów broni na czele z dowódcami przybyły z całego kraju do pałacu Belwederskiego, defilując po raz ostatni przed śmiertelnemi szczątkami Marszałka Piłsudskiego.

Ciało Marszałka spoczywa w wielkim salonie pałacu, zamienionym na kaplicę żałobną. W kaplicy, której ściany okryte są krepą, panuje półmrok. W rogach widnieją dwie urny alabastrowe okryte krepą, oświetlone wewnątrz i rzucające snop światła na katafalk.

Wysoki katafalk, na którym spoczywa ciało Marszałka Piłsudskiego, przybrano materją o kolorze purpurowym.

Ciało zmarłego ubrane jest w mundur Marszałka, przepasany wielką wstęgą orderu Virtuti Militari. Głowa spoczywa na niewielkiej poduszce, z pod której opada materja biała na stopnie katafalku, na którym widnieją barwy Virtuti Militari. Ręce Marszałka złożone są do modlitwy i trzymają obrazek Matki Boskiej Ostrobramskiej.

Na jednym ze stopni katafalku, przy nogach zmarłego ustawiona jest wielka urna kryształowa o odcieniu niebieskim, w której umieszczono serce Marszałka Piłsudskiego. Przy urnie leżą czapka-maciejówka legjonowa z orłem strzeleckim, buława i szabla marszałkowska.

Następny stopień katafalku przybrany jest materją purpurową, a nad nią widnieje wielki orzeł biały.

Na katafalku powiewają trzy historyczne sztandary wojskowe przybrane kirem: 1831, 1863 i sztandar legjonowy. U stóp katafalku, przy którym palą się świece leży wiązanka białych kwiatów od córeczek Marszałka: Wandy i Jagody.

Wartę honorową przy katafalku pełnią oficerowie, podoficerowie i szeregowcy z obnażonemi szablami. Na twarzach ich maluje się ból i skupienie.

Na fotelu w głębi kaplicy siedzi pogrążona w ciężkiej żałobie pani Aleksandra Piłsudska z córkami w otoczeniu najbliższej rodziny. Adjutanci wpuszczają co pewien czas do kaplicy delegacje poszczególnych jednostek wojskowych i grupy osób przeważnie z pośród bliskich współpracowników Marszałka, którzy przybywają, by złożyć hołd wodzowi narodu. Generalicja, wyżsi oficerowie i żołnierze klękają przed katafalkiem i pozostają chwilę w modlitwie.

Na twarzach maluje się przygnębienie. Raz po raz słychać cichy szloch.

Urna z ziemią z drogich miejsc ś. p. Marszałka

Delegacja ludności Wileńszczyzny, która wyjedzie na uroczystości pogrzebowe do Warszawy i Krakowa, wieźć będzie ze sobą urnę, zawierającą woreczki z ziemią wziętą z grobu ś. p. Matki Marszałka Piłsudskiego na Kowieńszczyźnie (Suginty) z ziemią z miejsca urodzenia Marszałka Zułowa i z ziemią, wziętą z mogiły, zmarłej niedawno, ukochanej siostry Marszałka, ś. p. Zofji Kadenacowej z cmentarza po-Bernardyńskiego w Wilnie.

Urna, utrzymana w wileńskim stylu regjonalnym została wykonana i ofiarowana na ten cel przez znanego artystę-ceramika Aleksandra Azarewicza. Urna z ziemią zostanie po uroczystościach pogrzebowych w Krakowie złożona w fundamentach budującego się kopca Marszałka w Krakowie.

Nabożeństwo żałobne w Belwederze

WARSZAWA (PAT) — O godz. 11-ej ksiądz biskup polowy Gawlina odprawił cichą mszę św. żałobną w salonie pałacu Belwederskiego, zamienionym na kaplicę żałobną.

Na nabożeństwie obecna była najbliższa rodzina Marszałka Piłsudskiego.

Belweder w dniu żałoby

Przed Belwederem nieruchomy, milczący tłum.

Organizacja manifestacyj na trasie Warszawa — Kraków

WARSZAWA (Pat). W związku z uroczystościami żałobnemi i dla umożliwienia najszerszym warstwom obywateli Rzeczypospolitej złożenia hołdu Marszałkowi Piłsudskiemu, minister spraw wewnętrznych wydał zarządzenie do wojewodów w sprawie organizacji manifestcyj żałobnych w miejscach postoju pociągu żałobnego na trasie Warszawa, Kielce, Kraków. Poszczególne miejsca postoju zostaną ogłoszone po ich ostatecznem ustaleniu. Wszystkie delegacje winny udawać się do najbliższego dla danego województwa miejsca postoju pociągu, gdzie w uroczystem skupieniu oddadzą hołd wielkiemu zmarłemu, odbywającemu swą ostatnią podróż. Do Krakowa przybędą jako delegacje organizacyj jedynie poczty sztandarowe.

Goering weźmie udział w pogrzebie

WARSZAWA. (Pat). Na zlecenie kanclerza Rzeszy na uroczystość pogrzebową do Warszawy i Krakowa udaje się premjer pruski Goering jako przedstawiciel kanclerza.

W otoczeniu premjera Goeringa znajdować się będą następujący przedstawiciele niemieckich sił zbrojnych: jeden generał armji lądowej, admirał floty wojennej, generał lotnictwa oraz niemiecki ambasador w Warszawie i dwaj adjutanci Goeringa.

Przemówienie Mussoliniego o ś.p. Marszałku Piłsudskim

RZYM,, (Pat). Na dzisiejszem posiedzeniu wygłosił przemówienie przewodniczący senatu Federzoni, poświęcając je pamięci Marszałka Piłsudskiego.

Następnie przemówił Mussolini, oświadczając m. in.: „Rząd przyłącza się do słów wygłoszonych przez przewodniczącego.

Można powiedzieć o Marszałku Piłsudskim, że był On twórcą nowej Polski. Stworzył On nową Polskę walką nieprzerwaną, nieugiętą, bohatersko prowadzoną zarówno przed wojną i pod czas wojny jak i po wojnie, gdy w r. 1926 objął władzę w państwie, aby dać mu formy i budowę zdolną oprzeć się wszelkim koniecznościom wewnętrznym i wszelkim ewentualnościom zewnętrznym.

Piłsudski czczony jest przez całą Polskę. My również możemy Go uczcić nietylko przez wzgląd na węzły przyjaźni, które nas łączą z tym szlachetnym i dumnym narodem, ale również dlatego, że leży w naturze faszyzmu czcić wszystkich, którzy jak Piłsudski nie znali żadnej granicy w wykonaniu swoich obowiązków".

Serce Marszałka w urnie ofiarowanej przez Nowogródczyznę

Dowiadujemy się, że serce Marszałka Józefa Piłsudskiego umieszczone zostało w wazie kryształowej ofiarowanej przez ziemię nowogródzką wodzowi narodu w dniu Jego imienin w r. 1932. W wazie tej, służącej obecnie za urnę serce wodza narodu złożone będzie w ukochanem przezeń Wilnie.

Kondolencje

WARSZAWA (Pat). **Kardynał sekretarz stanu Pacelli nadesłał następujący telegram do Pani Aleksandry Piłsudskiej: „Jego Świątobliwość bierze żywy udział w Pani wielkim bólu, wznosząc z całego serca swe modły za nieodżałowanego Marszałka Piłsudskiego, zasyła W. Ekscelencji i całej Rodzinie pociechę apostolską z błogosławieństwem, do czego pragnę dołączyć wyrazy mych osobistych kondolencyj. Pacelli"**

WARSZAWA, (Pat). Pan Prezydent Rzeczypospolitej otrzymał depeszę kondolencyjną od króla włoskiego Wiktora Emanuela, Prezydenta Finlandji i Prezydenta Francji.

WARSZAWA. (Pat). Ojciec Święty przesłał Panu Prezydentowi R. P. następujący telegram:

Do Jego Ekscelencji Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Warszawa.

Bierzemy żywy udział w żałobie Pana Prezydenta i żałobie Polski zawsze szczególnie drogiej naszemu sercu. Modlimy się o wieczny spoczynek dla duszy nieodżałowanego Marszałka, oraz modlimy się także o pokój i pomyślność dla Polski, którą błogosławimy całą w Pana Prezydenta czcigodnej osobie. Pius XI.

WARSZAWA. (Pat). Francuski minister spraw zagranicznych Laval przesłał do min. Becka następującą depeszę:

W chwili opuszczenia Polski dowiaduję się z głębokiem wzruszeniem o śmierci Marszałka Piłsudskiego. Ta tak okrutna, dla ojczyzny pana ministra, żałoba zostanie boleśnie odczuta przez naród francuski. Składam hołd pamięci wielkiego męża stanu, który swą odwagą, szlachetnością i patrjotyzmem był twórcą wskrzeszenia Polski. Proszę Waszą Ekscelencję o przyjęcie moich pełnych smutków kondolencyj.

WARSZAWA (PAT) — Mussolini szef rządu włoskiego przesłał na ręce premjera Sławka następującą depeszę:

Pragnę wyrazić Waszej Ekscelencji serdeczne współczucie rządu faszystowskiego i narodu włoskiego spowodu śmierci Marszałka Piłsudskiego. Pozostaje On w historji ojczyzny Pana Premjera, jako wysoki przykład cnoty wojskowej i obywatelskiej. Jego pamięć będzie czczona przez wszystkich tych, którzy znali Go, śledzili Jego czyny i podziwiali Go w Jego wytrwałej i bohaterskiej walce o wskrzeszenie i wielkość Polski.

Prezes Rady Ministrów Walery Sławek otrzymał od premjera Węgier depeszę:

Głęboko wzruszony smutną wiadomością o okrutnej stracie, jaka naród polski poniósł przez zgon Marszałka Piłsudskiego, pośpieszam wyrazić Waszej Ekscelencji słowa największego współczucia, które odczuwamy dla narodu zaprzyjaźnionego. Pragnę zapewnić Waszą Ekscelencję o głębokim żalu, jaki królewski rząd węgierski i cały naród węgierski odczuwa i bierze udział w żałobie narodowej.

Wczoraj minister spraw zagranicznych otrzymał depesze kondolencyjne od: de Valery, Benesza, Neuratha, Litwinowa, Edena, Harlesa min. Finlandji.

Ponadto kanclerz Hitler przesłał depeszę kondolencyjną do Pani Aleksandry Piłsudskiej.

Jego ekscelencja ks. kardynał Hlond wystosował na ręce Rydza Śmigłego, generalnego inspektora sił zbrojnych, depeszę następującą:

Spowodu zgonu Wielkiego Twórcy, zwycęskiego Wodza, Pierwszego Marszałka armji polskiej Józefa Piłsudskiego, składam serdeczne kondolencje tejże armji na ręce pana generała.

WARSZAWA, (Pat). W ciągu dnia 13 b. m. zgłosili się do Sztabu Głównego attaches wojskowi akredytowani w Warszawie w pełnych mundurach i składali kondolencje w imieniu swych armij. Kondolencje przyjmował w imieniu Sztabu Głównego mjr. dypl. Axentowicz.

Min. Laval w Moskwie

Przemówienie Litwinowa i Lavala

MOSKWA (Pat). Podczas obiadu wydanego przez komisarza Litwinowa, na który ze strony sowieckiej przybyli: komisarz Woroszyłow, Rozenholc,Bubnow, Hlinko, Mikojan i inni, komisarz Litwinow wygłosił przemówiene, w którem podkreślił, że sowiecko francuski pakt wzajemnej pomocy stanowi nowy okres rozwoju w zwartych stosunkach, zapoczątkowanych podpisaniem paktu o nieagresji.

Mówca zaznaczył, że pertraktacje były prowadzone ze strony francuskiej kolejno przez 3 przedstawicieli różnych ugrupowań politycznych, co wskazuje na powszechne dążenie Francji do współpracy z Z. S. R. R. Komisarz Litwinow oświadczył:

Mogę z całym naciskiem oświadczyć, że zawarty przez nas układ jest instrumentem pokoju, a jego oryginalność polega na tem, że autorowie jego żywią gorące pragnienie, by nigdy nie zaszła potrzeba jego wykonywania. Mówca oświadczył, że pakt nie jest skierowany przeciwko nikomu i otwarty jest do przystąpienia dla wszystkich zainteresowanych. Na zakończenie Litwinow wzniósł zdrowie prezydenta Francji, narodu francuskiego i min. Lavala.

W odpowiedzi min. Laval oświadczył, że słowa, któremi komisarz Litwinow scharakteryzował politykę sowiecką, uważa za wyraz chęci ZSRR podzielania odpowiedzialności i wzięcia udziału w dziele organizacji bezpieczeństwa europejskiego. Po wstąpieniu ZSRR do Ligi Narodów nie może być wątpliwości co do zamiarów rządu ZSRR.

Minister Laval podziela przekonanie Litwinowa, że podpisany pakt, jest instrumentem pokoju, w którym dwa wielkie państwa złączyły swoje wysiłki, nietylko w celu obrony własnej, ale i w celu służenia sprawie powszechnego pokoju, którego pragnienie łączą oba narody, pomimo różnic ideowych i ustrojowych. Laval podziela pragnienie komisarza Litwinowa, aby nigdy nie wydarzyła się konieczność zastosowania układu. Wszystkie narody pragną pokoju i wszystkie razem obowiązane mu służyć. Każdy kraj ma swe własne aspiracje i troszczyć się musi o zachowanie godności i honoru i zarazem ma obowiązek uczestniczenia w zbiorowej akcji w dziedzinie solidarności międzynarodowej. Ponieważ pokój jest niepodzielny musimy i czynić to właśnie, prowadzić apel do wszystkich rządów i narodów, dopóki nie zostanie on wysłuchany.

Na zakończenie min. Laval wzniósł toast za zdrowie komisarza Litwinowa, prezydenta Kalinina i pomyślność narodu ZSRR.

KONFERENCJA ZE STALINEM.

MOSKWA (Pat). Dziś w południe minister Laval odbył przeszło dwugodzinną konferencję ze Stalinem i Mołotowem. Omawiano sytuację ogólnoeuropejską, szczególnie uwzględniając stosunki sowiecko-francuskie. Rozmowy odbyły się w gabinecie Mołotowa na Kremlu. Po tej rozmowie premjer rządu sowieckiego wydał śniadanie na cześć gości francuskich.

Kto wygrał?

WARSZAWA, (Pat). Dziś w 8-ym dniu ciągnienia 4-ej klasy 32-ej polskiej państwowej loterji klasowej następujące większe wygrane padły na numery losów:

zł. 100 000: 113144.
zł. 50.000: 181917.
zł. 10.000: 40845, 65321, 84976, 159500.

Delegacje

GENEWA (Pat). Sekretarz Generalny Ligi Narodów delegował jako przedstawiciela Ligi Narodów na pogrzeb ś. p. Marszałka Piłsudskiego, zastępcę sekretarza generalnego Azcaratea i dyr. sekcji higjeny dr. Rajchmana.

BIAŁOGRÓD (Pat). Celem wzięcia udziału w pogrzebie Marszałka Piłsudskiego w dniu dzisiejszym wyjechała z Białogrodu do Warszawy delegacja senatu i skupsztyny z wicemarszałkiem senatu dr. M. Piojem na czele, składająca się z 7 osób.

Wizyta min. spr. zagr. Finlandji w Warszawie

WARSZAWA (Pat). Dawno zamierzona wizyta ministra spraw zagranicznych Finlandji Antoniego Hackzella do Polski nastąpi w środę wieczorem. Minister Hackzel przybędzie w towarzystwie swej małżonki oraz szefa biura fińskiego MSZ. Wachenvuori i zatrzyma się w Warszawie dwa dni. W piątek minister Hackzell weźmie udział w uroczystościach żałobnych.

Odroczenie przekazania daru premj. Sławkowi

W związku z żałobą narodową uroczystość oddania zagrody racławickiej płk. Sławkowi przez grupę ludową BBWR zostaje odroczona.

—:—

Radjo musi więcej uwagi poświęcić Wilnu

Przez cały dzień wczorajszy aż do późnej nocy na ulicach przed głośnikami radjowemi wystawały tłumy ludności z przejęciem przysłuchując się wiadomościom o przebiegu żałobnych uroczystości.

Ze wszystkich miast nadawane były reportaże żałobne, przykro jednak raziła szczupłość informacyj z Wilna. Mankament ten musi być jak najszybciej usunięty.

SERCE NASZE...

Nie żyje...

Jakże tę wieść okrutną pomieścić w świadomości? Jak objąć sercem rozmiar bólu, jak umysłem obliczyć miarę klęski?

Rzeczpospolita Polska i wszyscy Twoi obywatele! Otrzymaliście cios, którego natężenie ogarnąć dziś trudno, dopiero czas zaciąży niejedną niebezpieczną i gorzką chwilą, kiedy szukać Go będziemy w koło siebie, kierować oczy ku temu sercu czuwającemu wiecznie, do ostatniego uderzenia, i nie znajdziemy Go już między nami... Czy był kiedy w całej historji obu narodów, w ich zbrataniu historycznem, człowiek, którego każdy mieszkaniec ziem zawartych pomiędzy Bałtykiem i Tatrami, Ojcem swym miał prawo nazwać w tym stopniu? Czy był człowiek w historji naszej Rzeczpospolitej, który do takiego stopnia, oddał siebie całego, bez rachuby, bez reszty, bez innej myśli, krajowi, rodakom, wolności!?...

Nic dla siebie, prócz trudu, męki, niebezpieczeństwa, wytrwania w najcięższych warunkach, prócz nadludzkich wysiłków, nadziei danej od Boga, bo ludzie Mu jej zaprzeczali, prócz ofiary od najmłodszych lat, ofiary ciała, krwi, ducha, sił, na miarę nadczłowieka... Żył, pracował myślał, cierpiał za miljony, był naszym Ojcem i Opiekunem każdej ciężkiej, trudnej godziny, naszą otuchą... Wpatrzeni w Niego krzepiliśmy się, mówiąc przy zawodach i smutkach „A On?" Za Jego przykładem, za Jego myślą.... A teraz? Był zawsze wśród nas obecny... A teraz Go niema! Nie, nie można się z tem pogodzić, nie można uwierzyć...

Tłumy stoją pod Belwederem... noc... światła w oknach... płacz i ciche szepty, westchnienia do Boga, by w wyrokach swoich, za Jego zasługi zlitował się nad nami i dał nam część Jego mocy, część Jego ducha, by to znieść... By, tak, jak żywy był natchnieniem swych wiernych druhów, bliskich Mu, synów Jego duchowych, a także dalekim Pokrzepicielem maluczkich, oddanych Mu bezgranicznie by tak teraz, z dalekich zaświatów potężny duch Jego czuwał nad nami. Gdybyż można było wchodzić w targi z losem—już z nas życie by swoje oddało za to życie, tak potrzebne, które zgasło tak przedwcześnie, sterane straszliwemi cierpieniami fizycznemi i moralnemi, latami hojnie ofiarowanemi Polsce i Jej chwale.

Józef Piłsudski po 125 latach niewoli zdobył dla Polski niepodległość — On zdobył, On zwyciężył po tylu nieudanych próbach, On zerwał pęta z narodu, On kamień grobowy z nad martwego ciała Matki oderwał zawołał „Zaiste nie umarła ale śpi" — kazał milczeć tym którzy nad Polską żałobne odprawiali egzekwje, mieniąc ją trupem. On powtórzył za Kościuszką, Mickiewiczem, Traugttem, że jest żywa i żyć musi. Na poił Ją swym trudem i krwią swych ukochanych chłopców — synów — Legjonistów. Z niewolnicy rozszarpanej na trzy zabory, z potrójnej niewolnicy, utworzył mocarstwową, potężną królowę i stał się Jej pierwszym, oddanym do ostatniego tchu sługą, obrońcą, doradcą, opiekunem — synem najwierniejszym i ojcem najtkliwszym. Prowadził Ją, jak syn słabą po chorobie Matkę prowadzi i kierował, jak ojciec kieruje krokami młodej córki.

Jak teraz żyć bez Niego? Bez tej otuchy, którą się czerpało z samej myśli o Nim? Wilno! Nie zobaczysz już tych świateł w oknach pałacu, które oznaczały że ze stolicy przyjechał nasz ukochany Wódz, i tam w atmosferze, którą uważał za przyjazną sobie, obmyśla wielkie plany, myśli swe waży na szali historji, serce poi powietrzem miłego swego miasta, a nasze serca szłą Mu z przestrzeni tyle oddanej miłości, że wytwarzało się złudzenie że Mu łżej pracować, że On tę miłość naszą czuje, że Go to krzepi. Czemuż Mu sił i zdrowia dać nie mogliśmy!

Tak okrutnie boli; ani tu słów dobrać, ani tu ogromu powszechnego żalu wyrazić... W dalekich szkółkach na prowincji płaczą dzieci wiejskie, które Go nigdzie nie widziały, płaczą prości ludzie dalecy... a my, którzy mieliśmy szczęście pracować z Nim i dla Niego... czem się mamy bronić od rozpaczy?

Jedynie mężną przysięgą: „Za Twoim przewodem, tak, jak Ty, Komendancie, — wszystko dla Ojczyzny".

Hel. Romer.

WILNO

(Z przemówienia Marszałka Piłsudskiego na zjeździe legjonistów w Wilnie 12 sierpnia 1928 r.)

„... I biegłem ku Wilnu pieszczotliwą myślą, tworząc sam dla siebie pieściwe pieszczoty dziecka. Jedna z moich książek tam właśnie powstała, w murach Magdeburga. Czar, zakuty we wspomnieniach, urok odrodzenia, rzucony w szale tam niegdyś. Wszystko to razem składało się na marzeniu człowieka, co nie wie, czy jutro do grobu się nie położy. Minęło lat parę i byłem znowu z wami i gdym marzył i myślał o Wilnie, w warszawskim Belwederze zamknięty, myślałem także i o was i gdym w bój zawołał, by Wilno zdobyć, was do siebie powołałem; marzyłem, sądziłem, że dwa serca zbratane dadzą mi to, o czem dusza marzyła. Wilno musi być moje! I jak wyście mi na to odpowiedzieli — żywo pamiętam tę chwilę. Wilno w owym czasie, gdy Polska ledwie żyć poczynała, gdy ze wszystkich stron żądano naszej ziemi, dłonie ku niej wyciągano, gdy bitwy na wszystkich ścianach Rzeczpospolitej i wojna trwała, gdy inne państwa już były spokojne, gdy działa, u nas grzmiały, gdy tam spokoju już doznali, — Wilno dalekie było od myśli i Wilno dalekie było od zakłopotania serca wszystkich. Wyście stanowili najpewniejszego żołnierza, żołnierza, który mnie nigdy w wojsku nie zawiódł, który dał mi wszystko co żołnierz wodzowi dać musi. Was powołałem. Szła wielkanocna pora, gdy bataljon za bataljonem, szwadron za szwadronem do Wilna spieszyły. I szła pogwarka wśród wiary — Komendant nasz Wilno kocha, na Wielkanoc Wilno w prezencie mu damy... Prezent wspaniały! I gdy myślę, że nie sądząc o ważności Wilna dla nas, jako prezent, jako pieszczota dla serca Komendanta, wyleście mi dali i gdy pomyślę, że tam gdzieś na Rossie u wrót cmentarzy mogiłka za mogiłką leżą, jedna przy drugiej, jak żołnierze w szeregach, ci, co życie dali, by Komendanta serce pieścić, to mówię, że miłem to być musi, i gdy serce swe grobem poję, serce swe tam na Rossie kładę, by wódz spoczął z żołnierzami, co mogli tak pieścić dumnego wodza czoło".

—oOo—

TELEF. OD WŁASN. KORESP. Z WARSZAWY.

OSTATNIE CHWILE MARSZAŁKA

Choroba ś. p. Marszałka, która w wyniku doprowadziła do katastrofy, postępowała już od szeregu miesięcy. Choroba komplikowała się jeszcze tem, że Marszałek nie chciał poddawać się zaleceniom lekarzy, nie chciał przyjmować przepisanych lekarstw i nie stosował się do zalecanej djety, a zwłaszcza, wbrew radom, pijał b. dużo kawy i mocnej herbaty.

Ścisłą djagnozę choroby postawił dopiero przybyły samolotem, pilotowanym przez kpt. Bajana, prof. Wenckebach oraz dr. Stefanowski na odbytem konsyljum. Było to w Wielki Czwartek.

Dopiero po tem konsyljum, kiedy stan zdrowia, uległ znacznemu już pogorszeniu, ś. p. Marszałek zastosował się do przepisanej djety, a nawet sam ją osobiście zaostrzył.

W piątek 10 bm. ś. p. Marszałek czuł się jeszcze na tyle na siłach, że odbył dłuższą konferencję z min. Beckiem. Konferencja ta odbyła się wieczorem po raucie, wydanym przez min. Becka na cześć bawiącego wówczas w Warszawie min. Lavala. Była to ostatnia konferencja polityczna Marszałka.

W sobotę Marszałek konferował jeszcze z gen. Rydzem-Śmigłym. Tegoż dnia po południu nastąpił krwotok wewnętrzny i stan zdrowia uległ dalszemu, b. poważnemu pogorszeniu.

W niedzielę, 12 bm. to jest w dzień śmierci, stan Marszałka był beznadziejny. Po południu wezwany do łoża chorego ks.Korniłowicz udzielił sakramentu ostatniego namaszczenia i wyspowiadał Marszałka. Spowiedź ta odbyła się z przerwami, gdyż ś. p. Marszałek co chwila tracił przytomność.

W chwili zgonu poza Panią Marszałkową i najbliższą rodziną obecni byli w Belwederze: gen. Rydz-Śmigły, gen. Rouppert oraz lekarze stale opiekujący się chorym.

Jak będzie wyglądała trumna?

Trumna będzie wykuta ze srebra i będzie miała szklane wieko. Projekt trumny wykonał prof. Jastrzębowski, prace techniczne zaś wykonują uczniowie Akademji Sztuk Pięknych w Warszawie. Trumna posiadać będzie kształt prosty. Pod szybą na wieku będzie umieszczony czarny krzyż, a dalej wmocowany zostanie ryngraf, ofiarowany w swoim czasie Marszałkowi przez 1 pułk 1 Brygady. Na ryngrafie wyryty jest obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej, po drugiej stronie są podpisy oficerów tego pułku.

ŻYCIORYS MARSZAŁKA

W czasach szkolnych.

Ten życiorys napisać jest zadaniem przechodzącem siły człowieka, gdyż przeżyć *to* życie było w mocy olbrzyma, jednego z rzędu tych niewielu, których ród ludzki i szczęśliwsze tylko narody wydają raz na setki lat.

Pisać życiorys Człowieka, którego zimne zwłoki, biedne, sterane trudem i chorobą szczątki doczesne leżą jeszcze w historycznym Belwederze, niby relikwje wspaniałego Ducha, co płynął przez życie jak wezbrana rzeka, jak żywioł, kształtując wszystko dokoła, porywając, tworząc, budując przeciw wszystkiemu i wszystkim z niczego wielkie Państwo.

Życiorys, który starczy za biografje tysięcy wielkich ludzi, uznanych za pierwsze gwiazdy w narodzie, a wyrósł z jednej duszy, jednego serca, jednej niezłomnej woli.

Tego życiorysu nie można napisać. Można jedynie z nieprzebranej masy świetnych czynów wybrać, zestawić zdarzenia, spisać je jak bezgłośne znaki, ułomne symbole wielkich przemian, których suma stanowi dzieje Narodu polskiego w ostatniem pięćdziesięcioleciu.

Urodził się Józef Piłsudski w Zułowie w powiecie święciańskim, 5 grudnia 1867 roku z ojca Józefa i matki Marji z Billewiczów. Do gimn. uczęszczał w Wilnie wraz z bratem Bronisławem. Tu zakładał pierwsze kółka dla robotników. W r. 1885 wyjechał do Charkowa na studja uniwersyteckie, skąd rychło powrócił do Wilna, z dwoma semestrami wydziału lekarskiego i zamiarem wyjazdu na dalsze studja do Dorpatu lub zagranicę. Wplątany w sprawę zamachu na Aleksandra III, w którym nie brał udziału, i aresztowany w Wilnie w r. 1887, więziony był w twierdzy Pietro-Pawłowskiej w Petersburgu, poczem zesłany administracyjnie na Sybir na lat pięć. Spędził je w Kireńsku i Tunce.

Powróciwszy z zesłania w r. 1892, przystępuje do czynnej pracy w ruchu robotniczo-socjalistycznym. W lecie 1893 r., w górach Ponarskich brał udział w pierwszym zjeździe Polskiej Partji Socjalistycznej, niebawem zostając członkiem Centralnego Komitetu Robotniczego i głową organizacji. W długich, pełnych trudu, samozaparcia i wyrzeczeń latach konspiracji jako „Ziuk", „Wiktor", „Mieczysław" kładzie pierwsze podstawy pod dzieło swego życia. W 1894 r. zakłada „Robotnika", drukując go w Lipniszkach w powiecie oszmiańskim, Wilnie, następnie zaś w Łodzi. W r. 1900 aresztowany przy pracy nad 36 numerem gazety, osadzony został w X Pawilonie Warszawskiej Cytadeli. Przewieziony do Petersburga zbiegł przy pomocy rodaków z szpitala więziennego Św. Mikołaja 13 maja 1901 roku.

Wyjechawszy z kraju, po krótkim pobycie w Londynie, osiedlił się w Krakowie, skąd roztaczał działalność na zabór rosyjski. Z wybuchem wojny rosyjsko-japońskiej usiłował organizować opór przeciw mobilizacji. Zaproszony przez rząd japoński, udał się do Tokio. Doznawczy niepowodzenia w tej akcji, powrócił do kraju, gdzie zorgan. akcję bojową, wznawiając zapomniane tradycje powstańcze. 13 listopada 1904 r. odbyła się na placu Grzybowskim krwawa demonstracja. Za przyczynieniem niepodległościowego skrzydła w PPS, któremu nadawał kierunek, dokonał się rozłam partji i powstała Frakcja Rewolucyjna. Zamknięciem tego okresu działalności bojowej był słynny napad w Bezdanach w 1908 roku.

Następne lata niezłomnego bojownika o niepodległość poświęcone były przygotowaniu siły zbrojnej, którąby w odpowiedniej chwili można było rzucić na szalę wypadków i czynem na nie wpływać. Po głębokich i wszechstronnych studjach wojskowych stworzył Piłsudski pierwsze szkoły instruktorskie i organizacje strzeleckie w Galicji. W r. 1909 powstał „Skarb Narodowy". Związki Strzeleckie rosły liczebnie i jakościowo.

Z wybuchem wojny światowej wybiła godzina czynu. 6 sierpnia 1934 roku wyruszyła z Krakowa I-sza Kompanja. Lata walk Legjonów. Początki Polskiej Organizacji Wojskowej. Powołany po akcie z dnia 5 listopada 1916 roku do Rady Stanu, jako minister wojny, dbał Piłsudski przedewszystkiem o polskie siły wojskowe. Po ustąpieniu z Rady Stanu i internowaniu Legjonów aresztowany przez Niemców i wywieziony z kraju, uwięziony został w Magdeburgu.

Pogrom państw centralnych i rewolucja w Niemczech przyniosły Mu wolność.

Jedno z ostatnich zdjęć.

Jego powrót do Warszawy 11 listopada 1918 roku był kresem długiego pasma najwyższych wysiłków i początkiem nowej, ciężkiej pracy. Przejąwszy władzę od Rady Regencyjnej zostaje uznany Naczelnikiem Państwa. Przeprowadza rozbrojenie Niemców. Tworzy pierwszy Rząd. Przygotowuje zebranie Sejmu Ustawodawczego. Wykreśla granice Państwa. Tworzy podstawy armji. Wybrany przez Sejm konstytucyjny jednogłośnie Naczelnikiem Państwa, wyprowadza je wśród ogólnego chaosu pewną ręką na drogę ładu wewnętrznego i bezpieczeństwa zzewnątrz.

Jako Naczelnik Państwa

Próba realizacji wielkiej tradycji Jagiellońskiej zaprowadza wojska polskie nad Dniepr, do Kijowa. Broniąc państwa przed naporem rosyjskim, zagrażającym po odwrocie stolicy, Piłsudski przygotowuje i przeprowadza genjalny plan przeciwnatarcia. 13 sierpnia 1920 dokonuje słynnego uderzenia od Wieprza, ratując Warszawę i rozpoczynając pogrom armji rosyjskiej, zniszczonej do reszty pod Grodnem.

Gdy nastały lata pokoju przezeń wywalczonego, Piłsudski odmówił wystawienia swej kandydatury na Prezydenta Rzplitej. Wobec smutnych zjawisk wewnętrznych walk i upadku myśli politycznej usunął się z życia publicznego do Sulejówka. Gdy objawy destrukcji przybrały zastraszające formy, 12 maja 1926 roku ujął władzę w swe ręce, ratując państwo od niechybnej katastrofy.

Od tego czasu poświęcał się pracy nad budową Rzplitej, wspierany przez ludzi, oddanych mu całą duszą, wychowanych przezeń w szkole twardej, lecz niezawodnej. Reforma wadliwego ustroju, wzmocnienie władzy wykonawczej, organizacja wojska, którem osobiście kierował jako minister spraw wojskowych, obrona znaczenia Polski na trudnym terenie międzynarodowym, walka z groźnym wrogiem, podcinającym społeczeństwa całej niemal kuli ziemskiej u podstaw ekonomicznych, wychowanie obywateli w pojęciach twórczej pracy, zgodnej z interesem publicznym, oto treść ostatnich lat życia Wielkiego Marszałka Polski.

Do ostatnich chwil żył Polską i dla Polski. Szczęście osobiste, spokój, radość życia Jej oddał. Gdy zdradziecka choroba toczyła ciało, nie ustawał w pracy, wśród której odszedł nazawsze.

Spiskowiec. Żołnierz. Wódz. Mąż stanu. Odnowiciel Państwa i Budowniczy. Nauczyciel i Wychowawca. Nie zastał Polski, zostawił zaś ją potężną. Zostawił testament polityczny, którego treścią żyć będzie wiele pokoleń.

Takim pozostanie w pamięci współczesnych i wiecznej tradycji narodu. **a.**

W okopach I Brygady Legjonów.

W czasie wyprawy na Wilno.

Dążenia wyzwoleńcze Polaków a Rosjan w XIX wieku

(Z odczytu prof. dr. Jana Kucharzewskiego)

Na posiedzeniu publicznem Instytutu Naukowo - Badawczego Europy Wschodniej b. prezes Rady Ministrów profesor dr Jan Kucharzewski z wielką swadą krasomówczą wygłosił odczyt na temat „Dążenia wyzwoleńcze Polaków a Rosjan w XX wieku".

Prelegent rozpoczął od zacytowania zdania Aleksandra Herzena **z połowy ubiegłego stulecia**, że „Rzymianie lepiej znali Galję za czasów Cezara niż dzisiej sza Europa zna Rosję". Oczywiście chodziło tu przedewszystkiem **o duszę narodu**, o te „nieważkie" czynniki z życia je go które nie dadzą się ująć w ramki statystyki. To jest jasne Przecież umysłowości kraju nie odtworzy statystyka szkół i bibljotek, tak, jak żadna **statystyka** kryminalna nie da pojęcia o właściwej moralności narodu. Tembardziej je żeli chodzi o Rosję.

Także **metodą analogji** nie może być badana dusza narodu rosyjskiego. Metoda ta, dopuszczalna przy badaniu państw, stojących na tym samym poziomie, zastosowana do Rosji sprowadza ba dacza na manowce.

W ostatniem stuleciu jesteśmy świad kami **ciekawego zjawiska.** Obserwując wojny rosyjskie, zauważyliśmy, że za każdym razem Rosja traci reputację po tęgi militarnej podczas wojny, a zyskuje ją podczas pokoju. Naprzykład w roku 1828 zdawałoby się, że Turcja będzie zdruzgotana. A tymczasem w rezultacie Dybicz uzyskuje tylko sukces dyplomatyczny. Ambasadorowie Anglji i Francji, obawiając się rzezi „niewiernych" w Konstantynopolu, wobec zbliżającej się niewielkiej, bo 2 tysięcznej armji Dybicza, skłaniają sułtana do zawarcia poko ju. Dalej — w roku 1830—31 wojna pol sko rosyjska zdawała się być przesądzona na niekorzyść polską. A tymczasem car stracił w kwietniu nadzieję, na zwycięstwo i oddawał część królewstwa Pru som za pomoc. — Kampanja węgierska z roku 1849 była prowadzona przez Paszkiewicza źle. Wojna wschodnia była kompromitacją Rosji. Wojna z Turcją w roku 1877—78 była haniebna dla Rosji. Za Aleksandra III Rosja uchodzi za po tęgę militarną, — natomiast wojna ja pońska znowu jest kompromitacją dla Rosjan.

W kolosie rosyjskim jest coś hipnotyzującego. **Olbrzym ten przygniata cyframi.** Jednak wszystko to imponuje tylko na papierze. **Decydują natomiast w momentach krytycznych te czynniki nie ważkie, których się nie da ująć w ramki statystyki.** Naprzykład wojna wschodnia wykazała w jakim stopniu panoszyły się w wojsku rosyjskiem kradzieże, jak wiel kie były braki urządzeń technicznych, sanitarnych i administracyjnych. Rosja nie znała swego terenu. Nie umiała posługi wać się materjałem ludzkim.

Wbrew ogólnie panującym poglądom punkt kulminacyjny znajomości Rosji, wykazywanej przez uczonych przypada na epokę Mikołaja I. Europa zaczęła się cofać z dotychczasowej pozycji. **Wypływa teraz trafna znajomość kruchości Rosji,** zapoczątkowanej wadliwie przez Piotra Wielkiego. Wskazuje się na dwie wa stwy dolną i górną. Warstwy te są źle **spojone, nawet odpychają się wzajemnie**

W obu odbywa się ukryte wrzenie. W dolnej wrże żądza posiadania ziemi, ist nieje chęć zaboru. W górnej natomiast istnieje również chęć posiadania coraz większych terenów i chęć zaboru. Chłopi chcą mieć ziemię od panów, panowie od państw ościennych.

Dla powierzchownych obserwatorów istnieje jeden hamulec na te wrzenia — przywiązanie do cara. Jest to jednakże nietrafny sąd. W Rosji daje się zaobser wować idea „cara Spartakusa", „cara Pugaczewa — wywłaszczeniowca". **Czyn nik zaś ten jest raczej czynnikiem fermentu, niż hamulcem.**

W okresie największej przenikliwości badaczy Rosji, wielu pisarzy **przewidziało upadek caratu.**

Po wojnie krymskiej natomiast prze nikliwość Europy spadła znowu. Wpłynęła na to sama wojna, a następnie reformy Aleksandra II. Sądzono, że wdzięczny chłop, obdarowany ziemią, stanowić będzie granitową podstawę caratu. Były to błędne wnioski. Wiemy, że reformy ożywiły tylko wrzenia wśród chłopów.

Pozatem na upadek przenikliwości Europy wpłynęła wojna francusko-pruska, która postawiła przed oczami Europy niebezpieczeństwo niemieckie.

Rozpoczyna się idealizacja Rosji Nie szukajmy jednak w niej istotnej ży czliwości dla narodu, gdyż można ją mieć dla narodu żywego, a nie dla mi tycznej fikcji.

Ostatnia rewolucja rosyjska wywołała zdumienie. Badając ją zastosowano znowu fałszywą logikę paraboli. Przeprowadzano analogję między rewolucją francuską a rosyjską. Sądzono, że wzorem Francji rewolucyjnej, Rosja nabierze wartości bojowej i ruszy przeciwko wrogowi. Gdy jednak chłop ujął za ka rabin i zamiast na front poszedł bić „panów" — powstało oburzenie. I dlatego zaczęto uważać rewolucję rosyjską za nalot, niemal za „sprawkę szatana". A tymczasem wszystko to tkwiło korzenia mi w historji. Chłop pożądał ziemi pa nów.

W dalszym ciągu swego odczytu prelegent scharakteryzował rewolucjonistów rosyjskich. Większa część ich należy niewątpliwie do typu. przejawiającego w przeciwieństwie do utopistów, silny temperament rewolucyjny, pełen pier wiastków burzycielskich. Jednakże **obecny stan rewolucji rosyjskiej wykazuje inne cechy,** niż te które są zawarte w określeniu ogólnego typu rewolucjonisty o wybuchowym temperamencie.

Obecny stan rewolucji rosyjskiej ma **wiele odpowiedników w anarchizmie Bakunina.** Anarchista ten propagował ate uszostwo, był wrogiem zasady władzy, zwolennikiem dezorganizacji, zniszczenia i t. p. — a jednocześnie stworzył par tję, zalecając spoistość, karność, organizację — tj. wszystko to, co sam zwal czał. Właśnie podobne przemiany obserwujemy w rozwoju rosyjskiej rewolucji — propagowano tam wolność indywidualną człowieka, a ograniczono ją do minimum, propagowano zniesienie ucisku narodowego, a spotęgowano go do maksimum i t. d.

Jaki był stosunek do Polaka rewolucjonisty rosyjskiego? Herzen uważa, że Polacy mają rację wyzwalać się z pod caratu przy pomocy rewolucjonistów. Jednakże po wyzwoleniu się **powinno nastąpić „zbratanie" obu narodów** — Herzen pisał na ten temat: „Naprzód roz kujmy się a potem zbratajmy". Rosja rewolucyjna **nie zrezygnowała więc z polityki panslawistycznej.** Mieliśmy tego dowód, gdy w pierwszych latach swego istnienia czerwona Rosja ruszyła z orę żem na zachód po nowe ziemie słowiańskie.

Nasz tułacz z roku 1831 spotykał się z rewolucjonistami rosyjskimi na emi gracji. Po roku 1863 były momenty, w których emigranci polscy łączyli się z rewolucjonistami rosyjskimi. Jednak nie na długo i nie wszyscy. **Większa część szła samodzielnie do celu, hołdując „Księgom Pielgrzymstwa".** Rewolucjonistom rosyjskim a emigrantom polskim przyświecały różne cele.

Polska powstała w interwale między upadkiem caratu, a powstaniem Rosji czerwonej, natomiast **utrzymała się** dzięki klęsce Rosji Czerwonej. **(w).**

Belweder — Muzeum pamiątek po Wielkim Marszałku

Powstał projekt urządzenia na stałe w pałacu Belwederskim wielkiego muzeum pamiątek po Pierwszym Marszałku Polski.

W muzeum zgromadzone mają być wszelkie pamiątki, związane z dziecińtwem Marszałka Piłsudskiego, Jego działalnością niepodległościową, oraz praca mi w Odrodzonej Polsce.

Wewnętrzne urządzenie pałacu Belwederskiego pozostawione ma być bez zmian, aby przedstawiało się tak, jak za życia ś. p. Marszałka.

Generalny inspektor sił zbrojnych gen. dyw. Edward Rydz-Śmigły

Generalny inspektor sił zbrojnych, generał dywizji Edward Rydz-Śmigły urodził się dnia 11 marca 1886 roku w Brzeżanach woj. stanisławowskiego. Tam też ukończył gimnazjum. Następnie poświęcił się studjom malarskim i ukończył Akademję Sztuk Pięknych w Krakowie, a potem wydział filologiczny na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Już na kilka dni przed wojną Edward Rydz-Śmigły poświęca się pracy wojskowo - niepodległościowej, pełniąc odpowiedzialne funkcje w Zw. Strzeleckim. Wojna światowa zastaje go na stanowisku komendanta okręgu lwowskiego Strzelca.

W sierpniu 1914 roku major Edward Rydz-Śmigły wyrusza na czele batalјonu I Brygady Józefa Piłsudskiego. W kampanji wojennej I Brygady odgrywa jako dowódca I pułku piechoty rolę wybitną, staje się jednym z najbliższych żołnierzy Komendanta. Przez okres półtora miesiąca dowodzi I Brygadą Legjonów

Kiedy w roku 1917 Komendant zostaje wywieziony z Polski do Magdeburga, a Legjony po kryzysie przysięgowym rozbrojone, płk. Rydz Śmigły staje na czele Polskiej Organizacji Wojskowej i jako jej komendant przygotowuje kraj do złamania okupacji i wyzwolenia ojczyzny

W listopadzie 1918 roku w wolnej i niepodległej już Polsce, Wódz Naczelny powierza generałowi brygady Rydz-Śmigłemu najpoważniejsze i najodpowiedzialniejsze zadanie. W kwietniu 1919 roku, jako dowódca I dywizji Legjonów przeprowadza zwycięzką brawurową kampanję oswobodzenia Wilna. W niecały rok potem w styczniu 1920 roku jako dowódca grupy operacyjnej polsko-łotewskiej odnosi nowe zwycięstwo i oswobadza Łotwę. W maju tegoż roku w wyprawie na Kijów już jako generał dywizji jest najpierw dowódcą grupy operacyjnej, która zdobyła to miasto, skolei dowódcą III armji, wreszcie dowódcą frontu południowego.

W sierpniu 1920 roku otrzymuje jedno z najważniejszych zadań do wykonania w planie kontrofenzywy, opracowanym przez Naczelnego Wodza. Prowadzi grupę uderzeniową z nad Wieprza na Białystok.

Po zatrzymaniu się armji czerwonej na linji Grodno, zostaje dowódcą II armji, przeprowadza zwycięskie uderzenie na Grodno — Lidę i doprowadza okryte chwałą wojska polskie na wschód od Niemna do dzisiejszych granic Rzeczypospolitej.

Po zwycięstwie i zawarciu pokoju Ryskiego, Marszałek Piłsudski wyznacza gen. Edwardowi Rydz-Śmigłemu miejsce w swem pobliżu, a potem mianuje go inspektorem armji.

Gen. Rydz - Śmigły odznaczony jest krzyżem Virtuti Militari II i V klasy, Krzyżem Niepodległości z Mieczami, wielką wstęgą orderu „Polonia Restituta", czterokrotnym Krzyżem Walecznych i szeregiem wysokich orderów zagranicznych.

Nowomianowany gen. insp. sił zbrojnych gen. **Edward Rydz-Śmigły** (zdjęcie na lewo).

Nowomianowany minister spraw wojskowych gen. **Tadeusz Zbigniew Kasprzycki** (zdjęcie na prawo)

Rok 1933. w Grobach Królewskich na Wawelu Wielki Wódz Polski Odrodzonej składa hołd wielkiemu wodzowi polskiego rycerstwa królowi Janowi Sobieskiemu w 150-tą rocznicę Odsieczy Wiedeńskiej.

Komendant w czasie walk legjonowych nad Styrem w 1915 r. (zdjęcie na prawo).

W Zw. Strzeleckim

Zarząd Podokręgu Wileńskiego Zw. Strzeleckiego odbył w dniu 13 b. m. w godz. popoł. żałobne posiedzenie, na którem po odczytaniu orędzia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej postanowiono:

Rozkaz kierownika Ministerstwa Spraw Wojskowych do Armji odczytać we wszystkich oddziałach Związku Strzeleckiego, zajęć codziennych nie przerywać, przed portretem Marszałka Piłsudskiego w świetlicach wystawić warty honorowe, a całością zajęć pracy świetlicowej tak pokierować, aby członkowie Związku Strzeleckiego, ich rodziny i mieszkańcy danej miejscowości mogli uczestniczyć w środowisku strzeleckiem w manifestacjach żałobnych całego narodu.

Poza tem polecił Zarząd Podokręgu odwołać powiatowy Zjazd Delegatów Z. S. w Brasławiu, oraz walne zebranie Okręgowego Klubu Sportowego Z. S. w Wilnie.

Co do innych szczegółów, odnoszących się do udziału w żałobie, poleca zarząd podległym jednostkom stosować się do zarządzeń miejscowych władz państwowych.

ŻAŁOBNA ODPRAWA PREZESÓW I KOMENDANTÓW POW. GRODZKIEGO ZWIĄZKU STRZELECKIEGO M. WILNA.

Prezes pow. grodzkiego Z. S. m. Wilna 13 maja 1935 roku o godzinie 19 zarządził nadzwyczajną odprawę Zarządu oraz wszystkich prezesów i komendantów pow. grodzkiego Z. S. celem złożenia hołdu pamięci Największego Polaka, Najznakomitszego Obywatela doby współczesnej — Twórcy Niepodległości.

Na dziedzińcu obwodu PW — 5 pp Leg. przed frontem Kompanji Honorowej Z. . prezes powiatu dr. St.Wroński przemówił do zebranych Prezesów, Komendantów i gości temi słowy: „Wiadomość o zgonie Marszałka wywołała wśród strzelców wileńskich wstrząsające wrażenie. Kraj cały, Wilno i strzelcy wileńscy pogrążeni są w wielkiej żałobie. Żadne słowa nie są dostateczne, aby wyrazić niemi stan uczuć naszych“...

Dalej Prezes przemawiać nie mógł, odczytał tylko orędzie Pana Prezydenta, przypiął do sztandaru Z. S. krepę żałobną i zarządził 3-ch minutową ciszę.

Następnie odbyła się odprawa, na której Prezes zaznaczył, że do czasu specjalnego zarządzenia, we wszystkich Oddziałach winny się odbywać codziennie zajęcia, pamiętając, że pełnimy je dla dobra Ojczyzny w myśl nieśmiertelnych wskazań Wodza, równocześnie polecając zaciąganie warty honorowej w czasie zajęć świetlicowych przed portretem Pana Marszałka

Wszyscy zebrani w dostojnej powadze rozeszli się domów.

Odezwa rektora U. S. B.

Rektor Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie wydał w dn. 13 bm. do młodzieży akademickiej USB. poza podaną przez nas onegdaj, drugą odezwę następującej treści:

„Do ogółu młodzieży akademickiej W dniu dzisiejszym zawiesiłem na znak żałoby z powodu zgonu Marszałka Józefa Piłsudskiego wykłady i ćwiczenia do odwołania. Senat na uroczystem żałobnem posiedzeniu uchwalił, iż najlepszem uczczeniem pamięci Wielkiego Zmarłego jest usilna wytężona praca każdego na swojem stanowisku. Wobec tego wznawiam wykłady i ćwiczenia w dniu dzisiejszym 13 bm. od godz. 15 i wzywam Młodzież do skupionej i wytężonej pracy“.

(—) Witold Staniewiez. Rektor.

DEPESZE U.S.B.

Rektor i Senat Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie wystosowali następujące depesze:

Do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Warszawa.

Raczy Pan Prezydent przyjąć wyrazy gorącego bólu osieroconej Wszechnicy Batorowej wraz ze ślubowaniem, że w pracy do której powołał nas Wielki Zmarły, pomni odpowiedzialności przed Jego duchem nie ustaniemy.

* * *

Do Pani Marszałkowej Piłsudskiej. Belweder. Warszawa.

Raczy Czcigodna Pani w ogromie Jej nieszczęścia i bólu, które są nieszczęściem i bólem Polski, Wilna i Batorowej Wszechnicy, przyjąć pełne najgłębszej czci wyrazy współczucia i bezgranicznego oddania.

* * *

Do Pana Prezesa Rady Ministrów Walerego Sławka, Warszawa.

Senat Akademicki U. S. B. zebrany na uroczystem posiedzeniu żałobnem łączy się z całą Rzeczypospolitą w bólu spowodu zgonu Józefa Piłsudskiego, Wskrzesiciela Wszechnicy Batorowej.

* * *

Do Pana Generała Rydz-Smigłego. Inspektorat Armji. Warszawa.

Uniwersytet Stefana Batorego składa na ręce Pana Generała wyrazy swego bólu i współczucia dla naszej Armji, której zwycięstwom pod wodzą Wielkiego Zmarłego Uczelnia nasza zawdzięcza swe zmartwychwstanie.

* * *

Do Pana Ministra WR. i OP. Wacława Jędrzejewicza. Warszawa.

Senat Akademicki U. S. B. zebrany na uroczystem posiedzeniu składa wyrazy bólu spowodu zgonu swego Wielkiego Wskrzesiciela.

Do Robotników i Pracowników Umysłowych woj. wileńskiego i nowogródzkiego

Zmarł Józef Piłsudski. Dzieje jego życia związane są ściśle z historją polskiego proletarjatu. Krwią robotniczą znaczona była droga Jego wiodąca do Niepodległości.

Robotnicy — Towarzysze!!

W chwili, gdy cała Polska jednoczy się w bólu po stracie Twórcy Państwowości, klasa robotnicza oddaje cześć pełnemu trudu życiu i wielkiemu charakterowi, który w ścisłym związku z dążeniami i działaniami polskiego proletarjatu rozwinął się i wykształcił.

Pamięć czynów Wielkiego Towarzysza Wiktora niechaj zjednoczy polską klasę robotniczą w działaniu, którego pierwszy etap On urzeczywistnił.

Cześć Pracy Józefa Piłsudskiego.

Okręgowa Rada Zawodowa Z. Z. Z. w Wilnie;
Miejscowa Rada Zawodowa Z. Z. Z. w Lidzie;
Związek Zawodowy Prac. Przemysłów Tytoniowego i Spirytusowego;
Związek Zawodowy Przemysłu Chemicznego i Pokrewnych;
Związek Zawodowy Pracowników Automobil.;
Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego;
Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Spożywczego;
Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego;
Związek Zawodowy Robotników Rolnych ZZZ.;
Związek Zawodowy Metalowców;
Związek Zawodowy Transportowców;
Związek Zawodowy Pracowników Umysłowych;
Robotniczy Instytut Oświaty i Kultury im. Stef. Zeromskiego.

Komunikat Dyrektora PUWF.

Dyrektor Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, płk. dypl. W. Kiliński, wydał 13 b. m. następujący komunikat:

Największy na przestrzeni całej naszej historji Człowiek, Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski, Wskrzesiciel Niepodległego Państwa, Twórca Armji Polskiej, Zwycięski Naczelny Wódz i Pierwszy i Najstoskliwszy Zwierzchnik i Opiekun wychowania fizycznego i sportu polskiego — nie żyje. Wpośród największym żalem porażanych w narodzie—rodzina sportowa w pierwszych korzy się szeregach.

Na znak żalu wzywam wszystkie organizacje wychowania fizycznego i sportowe, aby

1) okryły wszystkie noszone przez sportowców odznaki klubowe krepą,

2) zawiesiły wszelkie imprezy sprtowe aż do dalszych analogicznych zarzadzeń Ministra Spraw Wewnętrznych.

Odezwa Związku Dziennikarzy sportowych

Polski Związek Dziennikarzy i Publicystów sportowych wydał następujący komunikat:

Polski Zw. Dziennikarzy i Publicystów sportowych, łącząc się z ogólną żałobą narodową, wzywa wszystkie oddziały Związku i ogół dziennikarzy — do wzięcia udziału w oddaniu hołdu Pierwszemu Marszałkowi Polski Józefowi Piłsudskiemu, Przewodniczącemu Rady Naukowej Wychowania Fizycznego, Wielkiego Orędownika idei kultury fizycznej

Plenarne posiedzenie Miejskiego Komitetu W. F.

Odbyło się plenarne posiedzenie Miejskiego Komitetu W. F. i P. W. W zagajeniu prezydent dr. W. Maleszewski uczcił pamięć Marszałka Józefa Piłsudskiego, prosząc następnie o zachowanie dziesięciominutowego milczenia, na znak żałoby.

Następnie zatwierdzono preliminarz budżetowy na rok 1935

ŻAŁOBA W KRAJU

Wiadomość o zgonie Marszałka Piłsudskiego wstrząsnęła całym krajem.

W LUBLINIE panuje przygnębienie. W ciągu dnia przedstawiciele władz, urzędów, organizacyj i społeczeństwa składali kondolencje na ręce wojewody.

O godz. 17 odbyło się żałobne posiedzenie Rady Miejskiej, zaś o godz. 18,30 zgromadzenie delegatów organizacyj i społeczeństwa w magistracie celem ustalenia programu żałobnych obchodów.

W godzinach przedpołudniowych na placu przed Domem Żołnierza odbyła się żałobna manifestacja Zw. Legjonistów. Zebrały się oddziały legjonistów i peowiaków ze sztandarami oraz poczty sztandarowe innych organizacyj ideowych. Do zgromadzonych przemówił komendant garnizonu płk. Czapliński, odczytując następnie orędzie P. Prezydenta Rzplitej. Wśród głośnych szlochów b. żołnierzy i publiczności sztandary okryto kirem.

Po południu wszystkie organizacje lubelskie zwołały swych członków, którym odczytano orędzie.

Pocztowe PW w Lublinie złożyło na ręce prezydenta miasta Piechoty sumę zł. 100 i zainicjowało budowę pomnika Marszałka Piłsudskiego. Dalsze ofiary na ten cel wpływają.

W całem województwie lubelskiem na specjalnych zgromadzeniach zorganizowano komitety obchodów żałobnych i ustalono program. Wszędzie nawet w najmniejszych wsiach, powiewają żałobne flagi okryte kirem. Ludność samorzutnie nałożyła żałobne opaski.

NA ŚLĄSKU. W Katowicach główne ulice toną w powodzi chorągwi przepasanych kirem. Niemal wszystkie sklepy na główniejszych ulicach przybrały kirem wystawione w oknach portrety Marszałka.

O godz. 12-ej we wszystkich zakładach przemysłowych na całym terenie Śląska przerwano pracę, poczem przed zgromadzonemi załogami odczytano orędzie P. Prezydenta Rzplitej. Równocześnie Unja Polskieg Przemysłu wysłała depesze kondolencyjne na ręce premjera Sławka i ministra przemysłu i handlu Floyara-Rajchmana.

Prasa niemiecka na Górnym Śląsku poświęciła dziś całe pierwsze kolumny wiadomośc o śmierci Marszałka Piłsudskiego. „Kattowitzer Ztg.“ obok oficjalnych komunikatów zamieszczają artykuły wstępne, omawiające działalność Największego Polaka — Marszałka Piłsudskiego. Pisma zaznaczają, że śmierć Marszałka jest niepowetowaną stratą dla Polski. Narod niemiecki umie w całej pełni ocenić Jego pracę. Dzienniki zamieszczają depeszę kondolencyjną kanclerza Hitlera oraz depeszę „Volksbundu“, wystosowaną na ręce Prezydenta Rzplitej w której „Volksbund“ stwierdza, że **ludność niemiecka Śląska z najgłębszem współczuciem łączy się w żałobie z Rządem Polskim i Narodem** w obliczu śmierci Marszałka Piłsudskiego.

Również prasa niemiecka na Śląsku Opolskim zamieszcza obszerne artykuły wstępne, poświęcone pamięci Wodza Narodu polskiego.

NA POMORZU. W Toruniu w urzędzie wojewódzkim wyłożono księgę, do której wpisują się osoby, składające na ręce wojewody kondolencje spowodu ciosu, jaki dotknął Rzeczpospolitą.

Wieczorem o godz. 18 w Teatrze Miejskim odbyła się wielka akademja żałobna z udziałem związków, stowarzyszeń i organizacyj społecznych, kulturalnych, zawodowych i t. p. oraz przedstawicieli wszystkich sfer ludności.

Ks. biskup chełmiński dr. Okoniewski zarządził, ażeby codziennie w południe aż do dnia pogrzebu bito we wszystkie dzwony w kościołach pomorskich.

W Gdyni wiadomość o zgonie Marszałka Piłsudskiego wywołała ogólne przygnębienie i żal ogromny. W oknach wystawiono portrety zmarłego w kirze i zieleni. Na wszystkich domach wywieszono przybrane kirem flagi narodowe, opuszczone do połowy masztu, zarówno jak i na gmachach konsulatów oraz statkach zagranicznych, znajdujących się w porcie gdyńskim.

Konsulowie, organizacje, związki i stowarzyszenia składają u Komisarza Rządu wyrazy głębokiego ubolewania, wpisując się do księgi żałobnej, która zostanie złożona przez społeczeństwo gdyńskie p. Marszałkowej Piłsudskiej.

Pracownicy firm zrzeszonych w Radzie Interesantów Portu odbyli zebranie, na którem postanowili przy liceum handlowem w Gdyni ufundować stypendjum im. Marszałka Piłsudskiego. Zarząd zaś Rady Interesantów Portu uchwalił ufundować Dom Robotnika Portowego im. Pierwszego Marszałka, a zamiast wieńców na trumnę przeznaczył 1000 zł. na wdowy i sieroty po poległych legjonistach.

W WIELKOPOLSCE. W Poznaniu w pułkach garnizonu odbyło się uroczyste okrywanie krepą trąbek i sztandarów pułkowych. Równocześnie odczytano żołnierzom orędzie P. Prezydenta Rzplitej i rozkaz gen. Kasprzyckiego. Na dziedzińcach koszar ustawiono głośniki, przez które żołnierze słuchają komunikatów Polskiego Radja.

Dzieciom w szkołach podano wiadomość o śmierci Marszałka na pierwszych lekcjach. W wielu szkołach, zwłaszcza żeńskich, rozgrywały się przytem wstrząsające sceny wybuchów płaczu. W wielu prywatnych przedsiębiorstwach przerwano rano zwykłe zajęcia służbowe.

Na ulicach miasta gromadzą się grupy ludzi, komentując wiadomości podawane przez dodatki nadzwyczajne dzienników, które rozdawane są bezpłatnie.

Wszystkie organizacje społeczne zwołały posiedzenia zarządów w celu ustalenia programu uroczystości żałobnych.

W godzinach południowych prezydent miasta płk. Więckowski w porozumieniu z prezesami klubów radzieckich zwołał żałobne posiedzenie Rady Miejskiej, poświęcone uczczeniu pamięci Zmarłego. Pozatem prezydent miasta wydał odezwę wyrażającą hołd miasta Poznania i jego obywateli dla wielkich zasług genjalnego Męża Stanu.

Prymas Polski, ks. kardynał Hlond złożony chorobą przesłał na ręce dowódcy Korpusu przez kapelana swój bilet wizytowy.

We wszystkich miastach województwa poznańskiego zgon Marszałka Piłsudskiego wywarł przygnębiające wrażenie. Na gmachach wywieszono chorągwie okryte kirem.

W MAŁOPOLSCE. W Krakowie odbyła się dziś minuta milczenia we wszystkich biurach i urzędach. O godz. 11-ej w sali Dyrekcji Kolejowej zebrali się wszyscy pracownicy, do których a równocześnie ze wszystkich lokomotyw oraz żałobne przemówienie wygłosił dr. Wołkanowski, fabryk Krakowa rozległ się 5-minutowy głośny sygnał syren.

W formacjach wojskowych podobnie jak i we wszystkich organizacjach P. W. odbyło się uroczyste okrywanie sztandarów krepą, zaś we wszystkich szkołach młodzież urządziła żałobne manifestacje.

O godz. 18 w sali Rady Miejskiej zebrali się wszyscy radni z ławnikami. Przemówienie żałobne wygłosił prezydent miasta dr. Kaplicki. Podobna manifestacja odbyła się w Uniwersytecie Jagiellońskim przy udziale rektora Maziarskiego i Senatu.

O godz. 19-ej na apel Zw. Legjonistów nastąpiła w Oleandrach przed domem im. Marszałka Piłsudskiego olbrzymia manifestacja żałobna.

Jutro o godz. 6 rano przyjeżdża do Krakowa gen. Wieniawa-Długoszowski, by omówić szczegóły pogrzebu Marszałka Piłsudskiego na Wawelu.

Jutro o godz. 9 rano w katedrze na Wawelu ks. metropolita Sapieha odprawi nabożeństwo żałobne, w którem wezmą udział wszyscy przedstawiciele władz i organizacyj.

NA RUSI CZERWONEJ.

WE LWOWIE. Wszyscy pozostają pod wrażeniem okropnego ciosu, jaki spotkał Polskę. Na mieście widać wojskowych i urzędników z żałobnemi opaskami. Również młodzież szkolna i członkowie kół młodzieży Polskiego Czerw. Krzyża przywdziali krepę.

Od godz. 12 przedstawiciele społeczeństwa składali kondolencje na ręce p. wojewody Beliny-Prażmowskiego, wpisując się do specjalnej księgi wyłożonej w Urzędzie Wojewódzkim. Ze Lwowa wysłano szereg telegramów kondolencyjnych.

Senaty wyższych uczelni zebrały się dziś o godz. 12 w południe na żałobne posiedzenie.

Zarząd kolejowego P. W. zorganizował o godz. 14-ej manifestacyjne zebranie kolejarzy w hallu dyrekcji kolejowej a o godz. 15.30 przed plakietą Marszałka Piłsudskiego na dworcu głównym.

Po południu odbyło się żałobne posiedzenie Zw. Legjonistów, Zw. Obrońców Lwowa i Zw. Strzeleckiego. Na zebraniach tych uchwalono wysłać na pogrzeb Marszałka Piłsudskiego poczty sztandarowe, oraz pluton honorowy dla oddania hołdu prochom Wodza Narodu. Związek Obrońców Lwowa wysłał już dziś w południe wieniec do Warszawy. Wieczorem o godz. 7 odbyło się w sali Rady Miejskiej zebranie, zwołane przez radę wojewódzką BBWR z udziałem przedstawicieli wszystkich organizacyj społecznych i kombatanckich.

Ze wszystkich miejscowości Małopolski i Rusi Czerwonej, a to zarówno miast jak i wiosek nadchodzą wiadomości o wstrząsającem wrażeniu, jakie wywarła wiadomość o śmierci Marszałka Piłsudskiego. W żałobnych manifestacjach na całej prowincji Małopolskiej bierze udział zarówno ludność polska, jak ukraińska i żydowska.

W ŻÓŁKWI odprawiono o godz. 10 nabożeństwo żałobne w kościele OO. Dominikanów, w cerkwi grecko-katolickiej i synagodze. W kościele obok katafalku okrytego sztandarem narodowym i okolonym pocztami sztandarowemi pełnili wartę honorową oficerowie, podoficerowie i szeregowcy p. p. strzelców konnych. Po nabożeństwie dowódca pułku płk. Gerulewicz odczytał rozkaz ministra spraw wojskowych i orędzie P. Prezydenta. Na znak żałoby wszystkie sklepy w mieście zamknięto. Uroczyste posiedzenie żałobne rady żydowskiej gminy wyznaniowej odbędzie się jutro o god. 19.

W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIEM. Wiadomość o śmierci Marszałka Piłsudskiego nadeszła do Zagłębia Dąbrowskiego dn. 12 b. m. o god. 23. Na wszystkich domach powiewają flagi państwowe. We wszystkich szkołach Zagłębia odczytano dziś rano orędzie P. Prezydenta Rzplitej. W szkołach średnich na znak żałoby nauka nie odbyła się.

Na wieść o zgonie Marszałka Piłsudskiego zorganizował się powiatowy komitet obywatelski, który **wydał szereg** zarządzeń w związku z proklamowaną żałobą narodową.

NA WOŁYNIU. W Łucku wszystkie gmachy państwowe i domy prywatne wywiesiły okryte kirem flagi państwowe, spuszczone do połowy masztu. Na murach miasta ukazało się orędzie P. Prezydenta R. P.

Do p. wojewody zgłaszają się ustawicznie delegacje organizacyj polskich i ukraińskich z wyrazami najgłębszego żalu i wierności dla Rzeczypospolitej. Wszędzie panuje nastrój, pełen powagi i skupienia.

Do wojewody Józewskiego przybył biskup katolicki Szelążek i biskup prawosławny Polikarp, wyrażając w imieniu duchowieństwa katolickiego i prawosławnego Wołynia kondolencje spowodu zgonu Marszałka Piłsudskiego.

Żałoba w miastach Wileńszczyzny

W Mołodecznie

Wieść o śmierci Wielkiego Bojownika o wolność Polski Marszałka Piłsudskiego wstrząsnęła do głębi społeczeństwem powiatu mołodeczańskiego. Ze wszystkich domów powiewają żałobne chorągwie. Już w rannych godzinach liczne rzesze przedstawicieli miejscowych organizacyj społecznych składały kondolencje na ręce starosty mołodeczańskiego p. Olszewskiego. Z inicjatywy p. starosty odbyło się posiedzenie Rady Powiatowej BBWR. celem ustalenia programu uroczystości żałobnych. Na zebraniu odczytano orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

W Głębokiem

Na wieść o śmierci Marszałka Piłsudskiego Głębokie okryło się żałobą. Na domach zostały wywieszone flagi do połowy masztu, zaś pod pomnikiem Marszałka rozpalono znicze i zaciągnięto wartę strzelecką.

Wieczorem o godz. 18 w wielkiej sali konferencyjnej Starostwa zgromadzili się przedstawiciele władz z p. starostą Suszyńskim na czele, przedstawiciele wojska, organizacyj i społeczeństwa, aby wysłuchać orędzia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Orędzie to zostało także odczytane do tysięcznych tłumów zebranych pod pomnikiem Marszałka Piłsudskiego.

Następnie uformował się olbrzymi pochód, który przeciągnął ulicami miasta.

Jan Kuszel i Eugenjusz Bałucki 41

PRZEGRANA

Powieść współczesna

O wpół do ósmej Barczyński przebrał się i z wielką niechęcią udał się na Jasną. W kawalerskiem mieszkaniu Zagierskiego było rojno i gwarno.

Zdobył pan jeszcze jednego zwolennika, panie Stefanie — przywitał go gospodarz. — Starecki dowiedział się, jak pan poskromił „Pirata“ i teraz koniecznie chce poznać pana. Znamy koniarz i sportsman i w tej dziedzinie jest bardzo skąpy w pochwały. Brakuje nam tylko jego. Proszę, niech pan wejdzie.

Towarzystwo było bardzo liczne, ale ze znajomych Barczyński spotkał jedynie radcę Nabiła i rotmistrza Horyńskiego, o którym fama towarzyska głosiła, że się stara o pannę Wyszowiecką.

Przyjęcia Zagierskiego były znane z tego, że na nich można było dobrze zjeść i jeszcze lepiej wypić.

Z miejsca wzięto ostre tempo: w krótkim czasie twarze ożywiły się, rozmowy stały się głośniejsze, solenizant był w sztosie i sypał dowcipami,wywołując salwyśmiechu.

Wśród hałasu i oklasków skończył opowiadanie soczystego kawału własnej kompozycji. Wesoła wrzawę przerwał tubalny głos:

— A to dopiero gałgan z tego Julka! Chodź, niech cię uściskam!

Wszystkie głowy odwróciły się w stronę drzwi. Na progu jadalnego stał Stanisław Starecki, jaskrawy okaz wymierającego typu szlagona: przysadzisty o sumiastych wąsach i dużej, krótko ostrzyżonej głowie, mocno osadzonej na szerokich barach; pod krzaczastemi brwiami połyskiwały małe oczka, pełne nieokiełzanego temperamentu i staroszlacheckiej zadzierżystości.

Jego przyjście sprowadziło rozmowę na inne tory, zwłaszcza, że się zbliżał termin konkursów hipicznych w których, oczywiście, miał wziąć udział rotmistrz Horyński, wchodząc w skład czołowej ekipy polskiej.

Barczyński spoglądał niechętnem okiem na sztywnego oficera, zresztą Horyński odpłacał mu się tem samem.

Starecki usadowił się wpobliżu Barczyńskiego, który obojętnie przysłuchiwał się fachowej rozmowie o zgłoszeniach obcokrajowców, o szansach poszczególnych zawodników, o postępach treningu i niewiele z tego rozumiał. Pił bardzo dużo, szukając nadnie szklanki ulgi w dręczących go wątpliwościach. Alkohol nie działał na głowę, natomiast rozdrażnienie rosło bardzo prędko.

Starecki wspomniał o epizodzie z „Piratem“, wypowiadając kilka pochlebnych uwag pod adresem Barczyńskiego:

— Zupełnie nie mamy jeźdźców dżentelmanów, bo ci, co występują na konkursach, to pożal się Boże — machnął ręką. — Kobiety znacznie lepiej jeżdżą. Pan mógłby się zająć tym sportem. Tak myślisz, Witoldzie?

Nie widzę związku — odpowiedział Horyński — ujeżdżanie to jedno, a przygotowanie konia i udział w konkursach to znów co innego. Zazwyczaj te umiejętności nie chodzą w parze.

Odwołanie się do opinji rotmistrza i jego odpowiedź, wyrzeczona arbitralnym tonem, nie podobały się Barczyńskiemu; sarkastyczny uśmiech przyjął jak wyzwanie. Nie zdążył zareagować, gdyż uprzedził go Starecki, olśniony nowym pomysłem:

— A ja ci mówię, mój kochany, że pan Barczyński mógłby jeździć na konkursach...

— ...gdyby chciał — wtrącił Zagierski, który przysiadł się na ten koniec stołu, przeczuwając, że sprzeczka może mieć ciekawe zakończenie.

— Masz rację, Julku — odpowiedział Barczyński, siląc się na spokój. — Nie mam najmniejszej ochoty.

— Widzisz, Stachu — zwrócił się Horyński do Stareckiego — pan Barczyński najlepiej ocenia swoje siły.

— Mógłby jeździć, ma wszelkie dane — zaperzył się Starecki i zapytał, zwracając się do Barczyńskiego — no, niech pan sam powie!

— Nie wiem — odpowiedział Barczyński — ale mam wrażenie, że to nie jest takie trudne. Główna rzecz w tem, żeby koń zechciał skoczyć przez przeszkodę, bo wtedy i jeździec skoczy.

(D. c. n.)

Sprawa gimnazjum w Brasławiu

Korespondent PAT'a z Brasławia donosi:

Brasław jest chyba jedynem miastem powiatowem w Rzeczypospolitej, które dotychczas nie posiada szkoły średniej, brak której odczuwa się coraz bardziej.

Kilkakrotne starania o otwarcie gimnazjum w Brasławiu spełzły na niczem.

Obecnie jednak z inicjatywy Rady Powiatowej BBWR, Rodziny Urzędniczej i Rady Gminnej w Brasławiu przystąpiono do założenia w Brasławiu stowarzyszenia szkoły średniej, które następnie otrzyma koncesję na otwarcie gimnazjum.

W związku z tem wyłoniono tymczasowy komitet organizacyjny, do które go weszli: wicestarosta Władysław Górski, poseł Fryderyk Krasicki, przewodnicząca Z P O K Franciszka Trytkowa, sekretarka Koła BBWR Zofja Krajewska, prezes Pow. Zarządu Federacji PZOO — Antoni Klikowicz, przewodniczący Urzędu Rozjemczego — Teodor Montwiłł, dyrektor Kasy Komunalnej Władysław Krajewski, inspektor szkolny — Piotr Piałucha, kierownik sekretarjatu BBWR Bronisław Zaleski, urzędnik skarbowy Leon Michniewicz i wójt gminy Ignacy Rudomino.

Komitet dotychczasowy przeprowadził statystykę dzieci, pragnących uczęszczać do gimnazjum, których okazało się na terenie powiatu brasławskiego po nad 400, a które z braku odpowiedniej szkoły pozbawione są nauki.

Pozatem Komitet przeprowadził pertraktacje z Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, które ustosunkowało się przychylnie do otwarcia w Brasławiu gimnazjum i obiecało ze swej strony poparcie.

Należy zaznaczyć, że gimnazjum w Brasławiu dałoby możność pobierania nauki nietylko dziatwie powiatu brasławskiego, lecz i rodakom naszym z Łotwy, których nie stać na kształcenie się w Wilnie.

Pełna tabela wygranych w 6-m dniu ciągnienia 4-ej klasy 34 Państwowej Loterji Klasowej

GŁÓWNE WYGRANE

I i II-gie ciągnienie

Zł. 20.000 na nr.: 78920 180293.
Zł. 10.000 na nr. 52122.
Zł. 5.000 na n-ry: 55806 60619 109485 158490 178887.
Zł. 2.000 na n-ry: 2333 15214 17187 17396 29883 40040 48068 52831 53608 60784 69290 76018 80616 91310 92544 101236 102025 103391 125525 127174 128126 131997 145029 156185 160033 171238 172276 181083.
Zł. 1.000 na n-ry: 4679 20398 21386 22779 26962 36900 40085 41528 44205 48423 50794 51435 62993 75453 76793 77445 81134 82223 85716 88756 98340 101243 105126 105325 105709 108806 109901 119393 119369 123197 138831 141594 143891 147407 151969 171466 172944 179844 180313 183613.

Po 200 złotych

82 177 247 310 604 715 823 1048 85 205 28 463 527 48 638 91 924 31 2007 708 71 564 682 815 72 914 22 38 3014 360 489 746 86 873 90 4074 84 143 214 56 70 335 498 706 42 900 12 5096 175 201 11 530 644 764 859 908 6174 214 35 43 315 43 73 87 93 405 511 25 51 750 68 833 56 982 7062 105 447 505 53 644 748 888 900 8 17 8104 288 388 443 517 66 68 617 23 742 833 45 53 62 9066 134 65 285 450 508 679 712 27 32 858

10050 114 306 453 511 17 725 68 11049 68 738 809 12027 31 277 89 302 54 81 443 582 631 80 831 73 964 13115 33 789 858 84 89 14186 317 61 87 528 34 600 27 62 714 849 54 56 72 938 15127 30 86 359 63 441 77 598 652 983 16189 354 537 70 805 17056 69 287 448 580 905 76 80 18028 43 166 365 303 51 66 85 87 97 98 623 792 97 19013 64 137 41 386 633 42 77 733 831 47 952

20086 126 44 93 327 568 711 917 21000 39 121 258 303 22 39 435 845 914 46 47 74 22009 74 137 81 214 72 394 546 63 675 702 27 988 23022 492 628 84 743 87 863 97 955 63 24016 191 249 78 392 479 605 850 25052 77 199 274 390 533 37 689 719 819 26187 219 80 446 78 673 740 51 847 97 929 27032 97 287 334 565 662 710 20 52 55 849 58 937 28114 68 923 91 345 66 417 23 526 674 746 948 29015 130 89 810 20 946 64

30302 30 97 581 600 15 31375 491 533 667 803 41 950 32183 220 41 87 903 33176 258 321 74 477 537 52 746 65 948 34101 365 78 90 655 783 942 35005 73 349 85 87 690 826 93 980 83 36284 396 770 906 37035 76 359 464 80 678 787 810 74 78 970 79 38058 157 230 49 73 338 87 679 97 765 879 902 39251 392 695 806 908

40097 165 375 471 45 15 518 46 92 995 41115 395 447 70 96 698 958 42003 844 947 43120 274 304 440 80 613 806 7 44372 95 423 34 657 710 847 57 45261 325 28 435 502 48 769 80 904 28 81 46269 442 561 621 849 919 83 87 47225 432 69 583 84 742 58 838 80 990 48182 225 534 85 675 831 49386 458 81 523 709 59 941

50024 97 279 96 389 407 21 79 585 622 803 51 61 51049 174 229 72 322 66 90 595 98 662 791 836 99 917 20 70 52013 131 66 277 86 90 95 331 64 433 591 614 16 24 70 738 94 53034 189 297 371 532 35 51 774 80 845 930 47 54011 37 93 103 93 407 13 643 79 928 29 55128 75 79 243 44 51 303 407 549 613 703 85 842 79 928 56004 108 200 04 47 90 526 758 877 914 57276 427 72 99 510 618 63 792 847 87 953 70 58157 386 401 516 703 10 868 917 59173 299 318 468 84 554 614 705

60013 147 84 287 318 86 756 873 60 944 64 73 61077 240 348 454 57 692 712 830 952 62135 37 218 343 594 830 59 903 23 72 63051 277 308 19 22 47 71 402 568 703 40 64004 42 51 135 61 80 234 315 27 658 940 94 65104 73 232 368 80 524 639 793 99 66114 52 78 373 480 534 725 973 67028 122 52 230 360 424 58 82 86 685 799 022 30 94 68135 258 81 82 404 45 69 816 48 994 69058 85 172 217 59 83 85 542 615 52 55 737 803 14 966

70021 174 405 69 98 603 09 708 70 837 71048 206 88 392 480 551 79 759 78 835 963 72044 149 400 42 622 787 94 834 73176 83 242 358 614 79 735 870 85 918 74071 75 111 15 201 19 385 423 55 96 535 71 73 693 728 69 75210 469 509 24 720 67 947 54

76141 54 59 295 543 95 795 917 33 77034 150 71 95 409 541 819 24 933 61 79 78089 181 359 649 755 79106 66 222 44 64 427 506 98 634 750 853 55 70 914 45 90

80142 310 676 745 862 82 99 905 81062 181 96 300 33 94 851 81 96 919 07 82013 51 57 191 231 63 350 81 403 63 526 60 600 753 892 962 83014 72 179 223 316 587 702 78 803 45 77 946 79 94 84016 57 79 98 107 364 81 97 409 587 625 64 702 914 15 82 86 069 97 85141 367 556 711 41 822 95 998 86032 44 139 620 46 770 822 990 87071 117 219 72 93 464 564 623 97 040 76 88160 70 620 66 861 89208 43 73 372 77 690 768

90057 166 315 96 427 43 515 614 54 709 88 850 023 91090 170 433 56 549 55 740 85 849 51 952 97 92160 253 61 335 660 834 84 93024 30 206 22 25 354 455 579 631 877 930 94010 12 17 32 242 81 422 544 644 83 87 864 67 920 43 95017 35 86 145 99 358 513 628 752 71 813 966 96029 69 79 173 74 414 637 876 97012 78 266 376 78 560 6000 865 98054 80 205 57 484 92 519 33 672 723 59 949 99171 82 268 93 349 442 723 72 89 96 805 54 65 917

100009 201 34 62 320 69 717 53 833 101065 88 131 34 95 290 311 23 53 467 815 69 92 967 102039 42 105 639 991 103032 108 33 222 62 440 43 97 580 676 80 806 53 985 92 104018 62 68 263 301 45 437 651 805 907 105222 63 310 426 77 578 627 750 942 106038 51 117 29 73 265 409 12 13 533 654 79 107118 380 427 72 73 550 635 780 938 108014 103 83 255 421 515 656 720 804 30 109082 125 91 436 520 619 42 839 87 936

110229 41 324 411 560 90 782 910 42 111130 282 337 400 93 98 524 678 834 950 112210 79 488 511 86 729 58 858 77 917 113232 325 523 772 852 83

114118 32 355 484 516 62 95 851 97 941 83 95 115479 647 81 801 913 116027 49 185 217 300 53 82 91 621 749 117171 93 312 405 572 693 808 118140 237 558 81 683 712 897 914 50 119031 64 183 416 587 621 60 714 83 814 86 941 49 50

120074 114 222 647 97 718 901 121133 43 48 371 493 516 59 609 669 752 828 924 122010 16 45 127 39 83 244 417 866 123050 53 63 203 72 370 466 744 910 26 27 28 72 124022 156 57 267 323 62 412 56 88 593 703 12 813 27 960 125383 95 441 513 692 865 914 61 126030 112 54 64 209 589 668 79 81 725 69 98 915 127006 38 110 205 492 587 618 894 128093 252 437 568 732 908 129118 29 47 65 265 342 586 687 746 984.

130028 68 316 24 470 77 525 649 719 802 74 918 131079 120 55 90 202 27 68 325 65 508 20 641 711 864 906 50 132169 237 341 524 50 626 39 723 76 96 802 80 86 133096 259 327 527 640 89 703 13 890 916 33 65 134038 119 23 228 450 682 758 852 67 918 71 76 135230 49 60 334 79 786 836 136006 219 23 308 67 485 99 578 645 66 724 805 903 73 137520 52 734 56 138057 221 91 325 407 72 510 52 693 771 811 139023 60 123 200 12 319 815.

140020 23 129 73 235 39 326 56 434 549 672 729 835 957 141004 14 28 40 155 211 49 321 457 81 699 888 142107 27 50 292 96 392 439 96 580 836 55 915 49 93 143050 128 85 556 73 710 829 97 144093 243 64 316 95 611 44 145047 77 344 86 647 67 732 842 918 73 146032 76 181 263 346 519 601 02 704 47 845 908 37 88 147008 80 102 14 57 203 332 452 740 973 93 148114 219 34 94 318 27 78 440 535 46 756 806 76 959 81 149138 270 401 57 639 48 68 803 926.

150096 134 358 74 437 89 541 782 98 953 151094 124 265 315 58 76 416 665 152019 48 156 99 208 435 507 52 700 153052 421 691 714 62 843 85 154077 213 28 309 68 436 94 606 821 919 29 155023 32 342 70 76 426 41 581 646 80 96 954 156250 318 584 653 62 831 157096 118 69 85 98 234 84 414 41 81 530 604 53 778 817 911 26 158106 368 97 414 525 612 41 58 63 770 886 971 159154 81 297 455 592 640 733 74 97 802 944 70

160046 67 113 58 217 330 35 468 88 611 721 27 818 58 66 91 161037 38 40 116 213 75 458 549 58 601 91 752 962 162005 6 13 74 98 270 91 386 402 73 550 64 688 715 50 935 70 78 163147 248 312 463 583 617 57 67 728 860 91 164152 213 345 66 476 539 46 693 782 89 804 27 67 966 79 165146 68 257 69 424 36 94 528 723 69 82 824 166168 467 580 653 718 19 36 813 925 40 167092 34 139 273 359 90 400 19 27 629 844 998 168019 71 101 222 678 802 37 72 87 980 169013 33 36 94 245 66 564 828 41

170079 98 375 76 546 75 627 31 64 65 724 849 171037 46 99 189 350 412 611 53 85 825 70 172084 150 332 96 413 544 63 91 860 909 46 99 173043 324 79 95 548 66 631 68 959 174008 31 88 547 636 175073 116 52 212 33 393 545 873 176181 386 433 510 657 761 877 95 177041 110 275 76 341 77 623 776 96 831 41 58 71 949 178014 80 490 526 674 76 926 70 87 90 179226 326 68 79 91 404 8 767 825 919 79

180051 75 86 172 423 539 94 738 181146 452 525 63 82 92 646 867 982 182056 174 235 48 67 71 476 512 21 68 611 42 54 55 720 807 43 183109 20 57 367 95 511 603 730 919 184048 256 85 354 641 741 80 846

III-cie ciągnienie

Po 200 złotych

73 209 456 752 829 962 1148 222 526 604 887 2036 117 96 520 610 886 952 97 3380 88 417 78 612 72 711 436 287 88 324 67 5222 510 729 6262 716 32 860 971 7125 683 864 958 8235 387 430 9102 607 45 715 928

10629 11004 33 306 19 35 410 12008 374 361 473 13371 424 42 719 804 64 956 14139 527 844 905 15028 90 123 212 67 455 537 973 16147 80 363 427 759 17217 44 329 70 85 91 416 758 801 18161 82 406 807 963 19090 251 457 555 777 859

20090 553 766 841 936 21139 265 568 663 798 813 22273 305 481 536 53 696 805 44 79 23636 930 24207 564 941 25632 920 26002 3 421 629 863 27240 442 546 951 28018 140 214 397 672 29032 145 82 84 263 462 645 845

30033 298 611 759 860 945 31392 548 656 831 902 84 32486 88 514 742 82 887 993 33005 198 343 544 707 28 54 865 77 915 34000 333 553 600 95 35583 909 36463 826 37296 403 4 594 615 753 92 821 38182 531 628 85 721 60 89 864 39212 352 429 50 532 654 705 47 75 881

40091 250 362 659 734 46 861 988 41098 176 332 42018 217 371 462 567 629 31 61 780 897 43273 738 846 44581 745 970 45182 281 625 771 81 866 972 46037 63 81 338 77 962 47003 621 981 82 48063 336 446 503 619 73 822 49262 437 751 813 953

50128 70 482 99 596 755 51018 172 469 89 517 52025 30 125 78 547 797 53244 510 73 714 847 54224 352 449 584 752 832 55222 309 96 557 639 752 839 995 56623 77 57113 418 58 512 689 718 28 46 62 985 58025 249 311 98 803 21 906 39 59030 36 71 103 508 35 798 807 912

60629 61075 188 303 19 72 662 62085 183 741 818 95 63233 547 681 880 983 64079 308 462 95 614 23 26 733 65006 84 116 96 209 750 982 95 66587 614 86 884 67001 233 512 22 742 869 985 68019 76 361 419 625 31 93 952 69153 374 407 509 923 29

70558 623 739 60 71264 468 640 848 72 936 44 72030 80 877 73107 21 47 389 908 74108 368 505 612 860 927 75114 31 54 918

76061 232 330 589 896 77574 509 77 715 77 78545 808 973 79420 605 36 89 962

80171 366 736 81311 512 87 600 32 707 34 82147 431 775 984 83094 689 84308 657 820 83 987 85108 480 98 640 761 86039 148 387 700 856 929 87043 257 344 442 50 764 71 853 88489 571 681 911 89353 422 35 57 93 940

90242 440 597 744 807 92 91234 417 521 933 92001 24 322 563 663 95 838 39 93262 652 844 94405 90 632 82 918 95100 543 96051 213 17 304 789 961 62 97496 800 42 98327 65 488 761 93 939 99137 224

100026 289 406 72 780 812 34 101113 820 998 102046 225 750 892 921 103057 105 417 37 627 824 103175 90 442 46 47 576 84 646 823 105092 227 94 414 686 858 64 106342 511 945 107044 88 93 108 201 759 93 875 108179 318 531 711 35 109159 497 510 643 748 985.

110017 77 249 56 69 500 79 991 111458 79 112076 133 632 40 952 113734 88 848 73 114022 121 391 493 785 115102 438 535 53 960 77 116036 151 225 469 683 707 117058 621 707 881 118075 84 89 114 294 119321 94 413 605.

120164 439 586 655 844 121038 235 632 945 122188 297 328 454 123046 154 275 364 793 124231 125765 126637 127142 77 540 606 778 128052 491 506 671 866 97 937 129593 619 767 813.

130159 564 773 75 860 933 79 131066 237 46 599 929 132209 790 983 133043 351 83 569 77 735 822 963 81 134073 387 501 746 135554 94 857 948 136025 101 50 816 915 71 137040 490 503 79 752 925 138317 411 744 884 908 139023 310 59 444 53 786 878.

140546 65 603 900 80 141067 153 540 731 142215 31 65 388 143224 731 848 973 144066 219 94 322 145058 90 682 781 843 964 146030 66 120 147055 430 876 943 148283 669 789 149199 289 370 426 776.

150104 824 151088 179 507.

152009 161 304 572 620 153030 185 205 372 663 727 154004 80 238 826 54 75 979 155019 231 448 742 156022 131 306 565 640 944 157034 684 92 922 158056 767 919 87 159050 132 226 301 29 493

160024 115 96 565 664 69 161216 95 446 703 162315 674 93 776 913 163036 362 630 731 857 996 164360 503 165135 331 604 868 974 166072 128 298 329 429 78 556 786 167099 160 75 638 168753 814 169160 241 447

170326 637 755 63 831 42 968 171086 131 364 629 74 853 172119 383 715 26 173245 373 482 174144 232 324 47 67 175126 867 176393 550 177311 626 719 801 39 901 35 36 178112 462 708 811 966 179845 927 28 52 56

180028 188 249 560 698 181241 321 54 437 57 727 182087 123 368 74 517 691 894 183044 46 215 16 359 810 184054 269 80 618 34 912

IV-te ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Zł. 20.000 na Nr.: 23833
Zł. 10.000 na Nr. Nr.: 5044 25931 60478
Zł. 5.000 na Nr. Nr.: 7536 20590 178308
Zł. 2.000 na Nr. N.: 4087 10940 19472 23890 24732 30048 40139 69759 78323 92934 98 477 99879 102552 140650 140797 146460 147651 151290 153186
Zł. 1.000 na Nr. Nr.: 872 2788 10618 12916 13771 21205 24174 24245 35091 41917 45280 47858 62128 65366 65586 66709 67240 67917 71017 75731 78569 86418 87324 87668 92520 95323 99861 114758 119861 120068 120795 123480 123620 127530 134099 136602 137066 143221 145936 148255 164170 171364 175498 176214 171018 182042

Po 200 złotych

204 457 1000 15 170 221 469 2186 443 511 833 67 3007 107 208 434 625 719 4123 361 472 503 809 68 5007 462 663 874 6439 81 93 586 621 743 79 98 882 942 7099 151 339 73 729 8206 416 658 73 828 9000 119 286 315 35 89 764

10017 288 340 71 438 51 595 640 712 813 928 11048 257 744 941 12226 554 607 20 82 99 747 849 95 978 13083 177 306 768 934 15157 632 908 16227 63 424 649 863 17031 338 94 635 913 24 18269 642 757 19649 842

20301 852 60 932 21014 32 41 243 576 95 665 83 860 941 22348 72 425 649 799 23112 438 44 24045 194 246 617 922 25044 126 303 443 549 698 739 842 26100 85 301 12 95 510 82 729 27026 192 256 504 922 28104 217 35 368 726 35 918 19 29070 294

30082 131 250 89 351 530 682 749 52 31141 239 411 832 43 53 32135 503 54 33615 784 34306 681 969 35294 829 936 36360 37273 382 448 681

38050 198 224 75 774 76 876 39164 477 555 693 780 994

40003 51 234 525 57 604 12 87 41229 319 55 512 935 86 42027 37 73 664 797 857 64 43048 83 295 504 609 948 44136 251 574 692 787 807 45068 204 365 618 60 964 46099 143 53 782 982 47236 63 323 695 922 86 48305 49021 71 136 252 468

50189 369 57169 874 52066 401 581 579 884 85 999 53204 361 569 54067 277 627 746 843 55077 192 378 663 942 56006 23 253 576 57750 58296 330 85 677 59210 95 722 36 78 82 812

60285 302 41 374 749 863 990 61223 567 769 866 83 945 62214 50 550 660 786 63383 803 64297 380 713 47 65125 433 503 14 668 69 735 921 37 97 66206 891 67060 371 528 731 93 68428 58 858 92 69166 81 256 98

70055 87 604 87 731 97 815 71243 862 72020 196 242 567 643 892 951 73200 446 620 92 95 723 74065 302 91 565 812 90 879 960 75010 100 9 338 884

76319 37 77025 345 96 437 777 87 78034 63 78 105 286 391 653 71 854 79041 218 49 309 467 514 700

80000 14 278 81 595 709 72 81077 269 315 700 939 82452 509 612 882 901 64 83043 61 367 80 97 585 755 59 866 84194 475 84 663 781 936 85052 60 268 846 86011 160 343 57 577 87179 368 551 706 910 88180 211 24 455 760 843 89430 651 810 960

90047 69 371 539 658 99 91124 82 240 418 92228 399 443 700 910 93050 97 387 409 36 723 962 4149 211 96 616 69 825 95177 303 485 562 904 69 96132 216 372 936 97111 314 413 98093 290 449 743 889 99095 135 77 385 94 684

100018 346 422 726 101211 57 584 933 102456 804 103386 97 920 104058 131 492 538 841 105367 537 737 106481 551 628 107200 945 108052 223 410 109067 75 399 424 59 677 830

110566 687 111174 285 365 541 73 797 837 959 112066 223 71 434 43 560 606 716 54 915 113172 276 310 70 491 557 77

114348 457 712 115090 178 575 684 763 826 39 975 116102 38 70 444 76 671 775 896 117011 78 372 436 646 740 813 958 118969 119501 54 978

120183 258 90 311 646 814 121043 116 295 429 82 760 845 122240 351 510 84 627 87 744 884 921 69 123257 394 402 26 76 506 82 124193 274 787 860 125116 498 564 633 735 126084 195 227 87 452 76 127458 501 8 128152 317 496 993 129330 455 610 820 904 16

130353 708 131257 65 71 753 907 132031 248 300 43 133035 117 376 421 29 864 134216 63 364 760 951 135258 310 435 38 527 57 60 809 40 958 136257 486 526 748 137024 64 375 799 851 67 138049 148 139082 147 88 726 884

140695 706 816 76 141510 60 690 805 19 987 88 142243 718 57 856 948 143056 508 737 894 144141 269 727 63 145167 579 763 146084 302 414 26 706 827 57 957 147462 511 642 83 763 978 148124 301 531 56 778 149206 41 389 528 929

150021 340 413 562 670 710 869 78 994 151016 806 938

152025 68 168 393 531 78 860 153203 47 85 572 895 958 71 154249 516 63 76 155110 200 3 484 610 81 711 29 914 156024 85 204 395 506 938 157090 266 305 54 551 609 93 772 805 55 976 79 158020 85 222 423 591 931 80 159068 148 282 399 491 869

160025 31 385 96 687 161195 336 62 89 476 670 162075 197 265 337 595 739 81 964 163116 665 76 739 969 164048 192 404 21 87 559 936 165172 77 368 758 71 166507 749 861 64 167185 286 777 168080 233 493 750 169055 185 229 620 703 952

170055 171 289 312 558 617 18 744 90 171278 489 664 173472 174093 245 51 538 748 823 175064 138 581 87 711 52 803 999 176147 424 80 808 88 991 177057 356 85 639 811 57 178022 223 760 882 179123 60 462 791 98

180052 66 141 404 50 501 658 706 53 181001 116 372 486 973 996 182039 59 22 6314 412 753 62 943 183177 798 959 184315 547 75 803 18 70

Żałoba w Wilnie

Delegacje na żałobne uroczystości

Celem bezpośredniego złożenia hołdu szczątkom Pierwszego Żołnierza Polski i ukochanego Dowódcy wyjeżdża z Wilna liczna reprezentacja garnizonu wileńskiego. Dziś rano wyjeżdżaja do aWrszawy dowódcy dywizyj. wszystkich pułków z gen. Skwarczyńskim na czele.

* * *

Uniwersytet Stefana Batorego zamierza wysłać do Warszawy celem wzięcia udziału w eksportacji zwłok Wskrzesiciela Uniwersytetu Wileńskiego liczną delegację na czele z Rektorem prof. Staniewiczem. Na pogrzeb udać się ma również reprezentacja młodzieży akademickiej.

* * *

Jak wiadomo ś. p. Marszałek Piłsudski był pierwszym Honorowym Obywatelem miasta Wilna. W związku z tem **Zarząd Miejski** zamierza wysłać liczną delegację, która na eksportacji i pogrzebie ś. p. Marszałka reprezentować będzie ludność Wilna. Na czele delegacji stanie prezydent miasta dr. Maleszewski.

Nabożeństwa żałobne w świątyniach wileńskich

Wczoraj o godz. 9-ej min. 20 zrana rozległ się donośny głos syren, zwiastujących mieszkańcom, że za chwilę rozpoczną się nabożeństwa żałobne za spokój duszy ś. p. Marszałka Piłsudskiego. Nabożeństwa odbyły się we wszystkich kościołach i świątyniach wszystkich wyznań.

Przedstawiciele władz i społeczeństwa zgrupowali się w kościele św. Jana. Na nabożeństwie obecni byli p. p. wojewoda Jaszczołt, prezydent miasta dr. Maleszewski, Senat USB. z rektorem prof. Staniewiczem na czele, dyrektorowie i naczelnicy wydziałów urzędów nie zespolonych, starostowie grodzki i powiatowy. Licznie reprezentowane były zrzeszenia społeczne, korporacje akademickie, młodzież szkolna, Strzelec, organizacje przysposobienia wojskowego i in.

Nabożeństwo w otoczeniu duchowieństwa celebrował J. E. ks. Biskup Michalkiewicz. Pienia żałobne wykonał chór seminarjum duchownego. Kościół wypełniony był po brzegi. Widziało się wszędzie zasępione twarze, we wszystkich oczach perliły się łzy. Kilka niewiast ze wzruszenia zemdlało, wyniesiono je z kościoła.

Również i inne kościoły, m. in. kościół św. Ignacego, gdzie odbyło się nabożeństwo dla wojska, wypełnione były po brzegi. Tłumy modlących się ogarnęło powszechne wzruszenie, co chwila z czyichś piersi wyrywał się głośny szloch.

Jednocześnie odbywały się nabożeństwa w świątyniach innych wyznań. W głównej synagodze przy ul. Niemieckiej nabożeństwo odprawił rabin Rubinsztejn, który przemówił do zebranych w języku polskim i żydowskim. Synagoga wypełniona była po brzegi. Bardzo liczny udział w nabożeństwie wzięli żołnierze wyznania mojżeszowego.

KSIĘGA KONDOLENCYJNA

W Wielkiej Sali Konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego wyłożona jest Księga dla wpisywania kondolencyj w związku ze zgonem 1-go Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Podpisy składać można codziennie od godz. 8-ej rano do godziny 20-ej.

PRZERWANIE URZĘDOWANIA W INSTYTUCJACH.

W związku z nabożeństwami żałobnemi wczoraj rano od godz. 9.30 do 11 wszystkie urzędy państwowe i samorządowe były nieczynne. Urzędnicy wzięli gremjalny udział w nabożeństwach za spokój duszy ś. p. Marszałka.

DZWONY ŻAŁOBNE.

Wczoraj po raz drugi o godz. 12-ej w południe rozległ się donośny głos dzwonów ze wszystkich kościołów, które na znak żałoby biły w ciągu pół godziny.

LISTY DZIECI.

Na ręce pana wojewody napływają ze wszystkich powiatów Wileńszczyzny liczne depesze kondolencyjne. Wzruszające listy z kondolencjami przysłały dzieci wielu szkół powszechnych.

ZWIĄZEK STRZELECKI POW. WILEŃSKO-TROCKIEGO.

Związek Strzelecki pow. Wileńsko Trockiego, po odbytem żałobnem zebraniu Zarządu w dniu 13 maja 1935 r. wysłał do swych oddziałów pismo, które w skróceniu podajemy:

„W związku ze śmiercią Marszałka Józefa Piłsudskiego, bliskiego sercu każdego strzelca, proszą ob. ob. Referentów wychowania obywatelskiego o nasilenie w obecnym okresie czasu zajęć w ob. Oddziałach i Pododdziałach Z. S. oraz nadanie tym zajęciom szczególnie poważnego charakteru.

Wskazanem byłoby w tym okresie czasu szczegółowe omawianie w świetlicy ze strzelcami i przy ew. większym udziale miejscowej ludności: życiorysu Marszałka, Jego cech ... nieocenionych zasług dla Ojczyzny“.

OKRĘG WILEŃSKI ZWIĄZKU KANIOWCZYKÓW I ŻELIGOWCZYKÓW.

Wczoraj odbyło się żałobne zebranie wileńskiego okręgu Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków.

Po wysłuchaniu przemówienia prezesa okręgu mjr. Korczyńskiego i orędzia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej uchwalono wysłać do Zarządu Głównego w Warszawie następujące pismo:

„Członkowie Okręgu Wileńskiego Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków zebrani na walnem zebraniu, zwołanem na wieść o zgonie Wodza Narodu, Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego postanowili złożyć ślubowanie, iż — podobnie jak w czasach niewoli i walk o Niepodległość wiernie stali i walczyli pod Jego sztandarami, tak i teraz — dążyć będą do tego, aby zdobytą przez Niego wielkość Państwa, pozostawioną nam w spadku, strzec i bronić w myśl Jego wskazań“.

— OSTATNIE PODPISY W KSIĘDZE AUDJENCJONALNEJ. Jak wiadomo w ub. niedzielę odbywał się w Warszawie doroczny zjazd Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków. Po 20-ej godzinie prezydjum zjazdu udało się do Belwederu, gdzie członkowie złożyli w księdze audjencjonalnej swe podpisy.

O godz. 20.45 Marszałek już nie żył.

W ten sposób podpisy Kaniowczyków i Żeligowczyków pod wyrazami hołdu dla Marszałka są ostatniemi złożonemi za życia Marszałka.

W FEDERACJI P. Z. O. O.

14 maja 1935 r. w lokalu Federacji PZOO. w Wilnie przy ul. Orzeszkowej Nr. 11-b w sali recepcyjnej odbyło się Nadzwyczajne Posiedzenie Żałobne Wydziału Wykonawczego Federacji W obitej kirem sali, wśród lasu sztandarów sfederowanych organizacyj, w powodzi zieleni i kwiecia— portret Komendanta, spowity krepą.

Przy stole prezydjalnym przedstawiciele wszystkich sfederowanych związków dawnych żołnierzy Komendanta. Na twarzach ból i smutek. Posiedzenie otwiera wiceprezes Federacji major Eugenjusz Kozłowski i wygłasza przemówienie, mówiąc m. in.:

„My — kombatanci, Jego wierni żołnierze, tu w obliczu majestatu śmierci ślubujemy uroczyście cieniom zgasłego Marszałka, wierność Jego ideałom i zasadam nazawsze i, zbratani ongiś wspólną dolą i niedolą żołnierską, a teraz wspólnym cierpieniem przeżywanej straty, pamiętamy, iż choć odszedł Komendant, odeszło Jego ciało, sterane trudem i znojem oraz straszną długotrwałą chorobą, lecz duch Jego, ten potężny duch przy nas pozostał, żyje wśród nas i żyć będzie, nas nie opuści, służąc dla nas i naszych pokoleń drogowskazem na wieki, w pracy dla Narodu i Państwa“.

Po przemówieniu przewodniczący zarządza trzyminutowe milczenie, poczem odczytuje Orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i rozkaz żałobny, wydany do sfederowanych organizacyj.

Orędzia i rozkazu wysłuchano w skupieniu stojąc.

Wszyscy zebrani na smutnej uroczystości udali się następnie do gmachu urzędu wojewódzkiego, gdzie w specjalnej księdze złożyli podpisy z wyrazami współczucia.

U KOLEJARZY WILEŃSKICH.

13 maja. O godzinie 14-ej w sali konferencyjnej Dyrekcji zebrali się wszyscy Naczelnicy Wydziałów i Biur na czele z Dyrektorem K. P. inż. K. Falkowskim oraz Prezydja Zarządów Kolejowych organizacyj społecznych i zawodowych Dyrektor inż. K. Falkowski zakomunikował o zgonie Marszałka Polski i odczytał orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej. Równocześnie wydano telegraficzne zarządzenie przeprowadzenia podobnej akcji we wszystkich skupieniach pracowników kolejowych na terenie okręgu Dyrekcji.

14 maja. Od godziny 9-ej do 11-ej pracownicy biurowi zostali zwolnieni od zajęć na nabożeństwa żałobne w kościołach.

O godzinie 11 m. 30 odbyła się w Ognisku KPW. akademja żałobna w czasie której Dyrektor K. P. inż. K. Falkowski w krótkiem przemówieniu wyraził żal z powodu utraty Wodza Narodu. Po odczytaniu orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej, odegrano marsz pogrzebowy Chopina.

15 maja. O godzinie 9-ej Kolejowe Przysposobienie Wojskowe udaje się oddziałami do kościoła Serca Jezusowego, gdzie o godzinie **10-ej** będzie odprawione nabożeństwo żałobne za spokój duszy Wielkiego Obywatela.

U LEŚNIKÓW.

Wczoraj w sali konferencyjnej Dyrekcji Lasom Państwowych w Wilnie, o godz. 11.30 **odbyło się zebranie żałobne urzędników DLP, czł.** organizacyj: Przysposobienia Wojskowego Leśników, Związku Leśników w Rz. Pol., Rodziny Leśnika, Komitetu Leśnego LOPP, na którem dyrektor Edward Szemioth zawiadomił zebranych o smutnej wieści o śmierci Wodza Narodu, Józefa Piłsudskiego, Pierwszego Marszałka Polski. Zostało odczytane orędzie Pana Prezydenta do Narodu Polskiego z dnia 12 maja br. Następnie na znak żałoby zostały okryte krepą sztandary PWL i Związku Leśników, oraz uczczono pamięć Pana Marszałka 2-minutową ciszą. Na zakończenie zostały odczytane depesze kondolencyjne wysłane do Pani Aleksandry Piłsudskiej i na ręce Pana Wojewody Wileńskiego dla Rządu Rzeczypospolitej Polskiej. Sztandary organizacji pozostawiono w sali konferencyjnej Dyrekcji na cały czas trwania żałoby przy portrecie Pana Marszałka, okrytym kirem.

Depesze kondelencyjne

DEPESZE GEN. LITWINOWICZA.

Dowódca Okręgu Korpusu Nr. III gen. bryg Aleksander Litwinowicz w związku ze śmiercią Marszałka, wysłał następujące depesze:

Pani Marszałkowa Aleksandra Piłsudska

Warszawa — —Belweder.

Wielkim smutkiem okryte serca osieroconej braci legjonowej Korpusu Trzeciego wskutek nieubłaganej śmierci Najukochańszego Wodza, łączą się w najgłębszym bólu, żałobie całego Narodu razem z Czcigodną Panią Marszałkową

(—) LITWINOWICZ Gen.

*

Pani Marszałkowa Aleksandra Piłsudska

Warszawa — —Belweder.

Głęboko wstrząśnięci tragedją narodową wskutek śmierci Ukochanego Wodza Marszałka Józefa Piłsudskiego, łączymy się wszyscy w tym wielkim bólu i żalu, jaki ogarnia cały Naród i Wojsko.

W imieniu podległego mi Okręgu Korpusu Nr. III. (—) LITWINOWICZ Gen.

DEPESZA P. KURATORA O. S.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Warszawa.

W imieniu całego szkolnictwa okręgu okrytego żałobą przesyłam Ci, Panie Ministrze, z dzielnicy, szczególnie bliskiej Marszałkowi, zapewnienia, że w myśl słów Twojej odezwy postanawiamy wzmóc w sobie wolę pracy dla dobra i potęgi Polski.

K. SZELĄGOWSKI
Kurator Okręgu Szkolnego.

DEPESZA WILEŃSKIEJ RADY NOTARJALNEJ

Pan Minister Sprawiedliwości Warszawa.

Rada Notarjalna w Wilnie w głębokim bólu składa hołd świętej pamięci Józefa Piłsudskiego Wskrzesiciela Państwa i Wodza Narodu. Spraw Boże aby to imię wielkie promieniowało na zawsze nad ziemią naszą.

Prezes Rady ALEKSANDER ROŻNOWSKI.
Wiceprezes JAN BUYKO.

DEPESZA IZBY ROLNICZEJ

Marszałkowa Aleksandra Piłsudska. Belweder. Warszawa.

Wileńska Izba Rolnicza przejęła do głębi ciosem który spadł na Rzeczypospolitą przez śmierć Pierwszego Marszałka Polski chyli czoło i łączy się z Twoim Pani i Narodu Polskiego bólem

Prezes Wileńskiej Izby Rolniczej
Czesław Krupski

DEPESZA ZJEDNOCZENIA ROB. ZW. ZAW. Z. P. U.

Jaśnie Wielmożna Pani Aleksandra Piłsudska
Warszawa—Belweder.

Robotnicy wileńscy Zjednoczenia Robotniczych Związków Zawodowych ziem Północno-Wschodnich w Wilnie przy ul. Wielkiej 34 zgromadzeni masowo w dniu 14 maja 1935 r. o godzinie 18-ej na akcie oddania hołdu zmarłemu Budowniczemu Państwa ślą z głębi serca wyrazy współczucia Dostojnej Pani i jej Córeczkom.

Prosimy przyjąć, Dostojna Pani, ślubowanie nasze, że nigdy nie sprzeniewierzymy się Wielkiemu Sercu, które Wilnu ofiarował Pan Marszałek.

Rada Główna Zjednoczenia Rob.
Z-ków Zaw. Z. P. W.

(—) (—) W. Kotowski — prezes Rady Głównej, Romuald Iwanowski — sekretarz Walukiewicz, Konstanty — skarbnik, członkowie: Kozłowski Stanisław, B. Wit-Święcicki, Sobolewski Wincenty, Pietraszkiewicz Antoni, Gwozdowski Julian, Stryżak Bazyli, Paknlnicki Antoni, Czerwin Abram, Burko Gierszun, Markowski Romuald.

ZW. SPÓŁDZIELNI „SPOŁEM“.

Wobec bolesnej straty dla całej Polski, jaką ponosimy przez zgon Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego Wskrzesiciela Państwa i Wielkiego Wychowawcy Narodu. Wileńska Rada Okręgowa i Oddział Związku „Społem“ imieniem wszystkich spółdzielców spożywców z terenu woj. wileńskiego wyraża ogromny żal z powodu ciosu, jaki spotyka naród polski.

Wileńska Rada Okręgowa i Oddział „Społem“.

(—) I. Turski *(—) A. Namiecinski.*
(—) H. Jensz *(—) A. Andruszkiewicz*

PISMO ZWIĄZKU ADWOKATÓW

Do

Pana Wojewody Wileńskiego
w Wilnie

Wielce Szanowny Panie Wojewodo

W imieniu Oddziału Wileńskiego Związku Adwokatów Polskich składam na Pańskie ręce jako przedstawiciela rządu Rzeczypospolitej wyrazy ze zgonem Marszałka Józefa Piłsudskiego wyrazy głębokiego żalu

Powszechny smutek, który ogarnął Naród, świadczy najlepiej o wielkości straty, którą poniosła Polska.

(—) Zbigniew Jasiński
Prezes *(—) Marja Sienkiewiczówna*
Sekretarz

Udział Wilna w pogrzebie Marszałka

Organizacyjne zebranie Komitetu Obywatelskiego uroczystości pogrzebowych

Komisja organizacyjna złożona z prezydenta miasta dr. Maleszewskiego, rektora USB. prof. Staniewicza i dowódcy dywizji gen. Skwarczyńskiego zwołała na dzień 14 bm. posiedzenie Komitetu Obywatelskiego uroczystości pogrzebowych Marszałka Piłsudskiego.

Zagaił zebranie prezydent Maleszewski, na którego wezwanie zebrani uczcili pamięć ś. p. Marszałka Piłsudskiego 3-minutowem milczeniem, a następnie wysłuchali stojąc, orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej. Przewodniczącym zebrania wybrany został p. wojewoda Władysław Jaszczołt, który powołał do prezydjum prezydenta Maleszewskiego, ks. biskupa Michalkiewicza, gen. Skwarczyńskiego, rektora USB Staniewicza, na sekretarza prezesa Synd. Dziennikarzy. p. Szydłowskiego.

Po krótkiej dyskusji wybrany został wydział wykonawczy z 22 osób w składzie następującym: senator Abramowicz gen. Dąb-Biernacki, poseł Birkenmayer, płk. Błocki, płk. Dobaczewski, prezes Falkowski, prof. Hillerowa, wojewoda Jaszczołt, wicewojewoda Jankowski, sędzia Krukowski, wiceprezes Federacji PZOO Eugenjusz Kozłowski, JE biskup Michał kiewicz, prezydent Maleszewski, płk. Pakosz, rektor Staniewicz, gen. Skwarczyński, kurator Szelągowski, poseł Tyszkiewicz, starosta Tramecourt, prezes Wyszyński, starosta Wielowieyski i naczelnik Walter.

Wydział wykonawczy ma się zająć ustaleniem programu uroczystości pogrzebowych i wysłaniem delegacji do Warszawy i Krakowa. Planowane jest wysłanie do Krakowa urny z ziemią z Żułowa i z wileńskiego cmentarza, na którym spoczywają obrońcy Wilna.

Pierwsze posiedzenie wydziału wykonawczego odbędzie się dziś w środę o godz. 12-ej w południe w mieszkaniu p. wojewody w pałacu Reprezentacyjnym.

ŻAŁOBA

— **HARCERSKIE NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE.** Dziś we środę 15 maja, w kościele św. Michała zostanie odprawiona przez Kapelana Oddziału Wil. ZHP. ks. Fr. Tyczkowskiego Żałobna Msza św. za duszę ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego. We mszy św. wezmą udział członkowie Zarządu, Komendy Chorągwij Harcerek i Harcerzy, oraz wszystkie drużyny wileńskie harcerek i harcerzy. Na nabożeństwo to Harcerstwo Wileńskie zaprasza wszystkich, którzyby pragnęli wspólnie wznieść modły za spokój duszy Pierwszego Marszałka Polski.

— **Harcerstwo Wileńskie w głębokiej żałobie.** Pogrążone w głębokiej żałobie harcerstwo wileńskie zebrało się we wtorek o godzinie 18 m. 30 na dziedzińcu Pałacu Reprezentacyjnego. Na zbiórkę stanęło 30 drużyn wileńskich o ogólnej liczbie około 1000 osób, z Zarządem i Komendami Chorągwi na czele. Przed frontem drużyn harcerskich zostało odczytane orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej oraz żałobny rozkaz Naczelnictwa ZHP. Następnie odbyło się nałożenie kiru na sztandary Chorągwi Harcerskich.

Z Pałacu Reprezentacyjnego harcerstwo udało się do Ostrej Bramy, gdzie odśpiewano Anioł Pański, przed odsłoniętym Ołtarzem Matki Boskiej Ostrobramskiej.

— **ZE ZWIĄZKU PEOWIAKÓW.** 14 bm. w lokalu Związku Peowiaków Koło w Wilnie odbył się „Apel" członków pomienionego Związku W przeistoczonej w kaplicę żałobną sali gremjalnie zebranym Peowiakom zostało odczytane przez p. prezesa Koła płk. Dobaczewskiego Orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej oraz rozkaz zarządu Głównego Związku Peowiaków, poczem na sztandar została nałożona szarfa żałobna.

Od tej chwili do dnia pogrzebu przy portrecie Komendanta została zaciągnięta warta honorowa.

— **Oficerowie w stanie spoczynku Związku Okręgu Wileńskiego,** zebrani w dniu 14 b. m. na uroczystem posiedzeniu żałobnem, głęboko przejęciu śmircią ukochanego Naczelnego Wodza, Marszałka Józefa Piłsudskiego, łączą się w ogólnej żałobie z całym Narodem.

Równocześnie postanowiono zamiast wieńca przyjść z pomocą w budowie Kopca im. Marszałka Piłsudskiego w Krakowie.

— **Uroczyste żałobne posiedzenie Zarządu Wileńskiej Izby Rolniczej** odbyło się wczoraj z udziałem wszystkich jej pracowników, na którem po odczytaniu orędzia Pana Prezydenta prezes Izby Czesław Krupski wygłosił przemówienie poświęcone pamięci Wielkiego Zmarłego.

Po przemówieniu Prezes zarządził 3 minutowe milczenie poczem Zarząd powziął następującą uchwałę:

„**Kornie chyląc czoła** przed Wolą Bożą i Majestatem Śmierci Wileńska Izba Rolnicza składa hołd cieniom i pamięci Wielkiego Syna tej Ziemi Największego Obywatela Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Marszałka Józefa Piłsudskiego, który całe Swe życie poświęcił Ojczyźnie.

Imieniem rolnictwa Wileńszczyzny i Nowogródczyzny, czcząc pamięć Wielkiego Zmarłego, ślubujemy, że Jego wskazania i ideały będą dla nas drogowskazem we wszystkich poczynaniach".

— **Zarząd i Rada Stowarzyszenia Lekarzy Polaków w Wilnie** zwołuje w dn. 15 maja 1935 r. na godz. 21 (9 wiecz.) Nadzwyczajne Żałobne Walne Zgromadzenie ku uczczeniu pamięci Pierwszego Marszałka Polski ś. p. Józefa Piłsudskiego.

Na powyższe zebranie Rada i Zarząd St-nia zaprasza wszystkich lekarzy Polaków.

— **Centralny Związek Detalicznych ...nych Kupców Żydowskich w Wilnie** wysłał dzisiaj telegram do p. premjera Rady Ministrów Walerego Sławka oraz ministra Przemysłu i Handlu treści następującej: „Głęboko wstrząśnięci zgonem Marszałka Piłsudskiego, którego nieodżałowana pamięć zostanie na zawsze w sercach Wilnian, składamy wyrazy najgłębszego współczucia" Prezes **Widuclański** i dyr. **Segall.**

— **Wezwanie Koła Medyków stud. USB.** W dniach ciężkiej żałoby, po stracie Wskrzesiciela Polski, a gorącego Opiekuna Uniwersytetu Stefana Batorego Marszałka Józefa Piłsudskiego, Zarząd Koła Medyków wzywa swoich członków do przywdziania krepy na znak smutku.

— **Wezwanie Zarządu Koła Prawników Stud. U. S. B.** Z powodu żałoby narodowej po śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego — Wskrzesiciela naszego Uniwersytetu, Zarząd Koła Prawników Stud. U. S. B. w Wilnie wzywa wszystkich swoich członków do nałożenia opasek żałobnych oraz pokrycia krepą znaczków naszej organizacji. Opaski są wydawane przez Zarząd wszystkim członkom Koła bezpłatnie w lokalu Koła przy ul. Uniwersyteckiej **Nr. 7 m. 6.**

— **Wezwanie Akad. Klubu Włóczęgów.** W związku ze zgonem I-go Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, Akademicki Klub Włóczęgów Wileńskich postanowił noszenie oznak żałobnych na okres sześciu tygodni.

Klub wzywa wszystkich swych sympatyków do przywdziania żałoby.

— **Zarząd Akademickiego Koła Polskiej Macierzy Szkolnej** w Wilnie wzywa wszystkich członków Koła do nałożenia opasek żałobnych, dla wyrażenia swych uczuć spowodu zgonu Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego

DO CZŁONKÓW AKADEMICKIEGO KOŁA GRODNIAN SŁUCH. USB. W WILNIE. Zarząd Akad. Koła Grodnian, Słuch. U. S. B. w Wilnie, wzywa wszystkich członków Koła do przywdziania opasek żałobnych spowodu zgonu Wielkiego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

—NADZWYCZAJNE ZEBRANIE WYDZIAŁU OKRĘGU WILEŃSKIEGO, KIEROWNIKÓW OGNISK O.M.P. I ZMOBILIZOWANEJ MŁODZIEŻY. 13 b. m. w lokalu Wydziału Okręgowego O. M. P. odbyło się nadzwyczajne zebranie Wydziału Okręgowego oraz kierowników Ognisk i uczestników Organizacji, podczas którego zostało odczytane orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej, a pamięć uczczono 3-minutowem milczeniem. Uczestnicy zebrania wysłali do Głównego Wydziału Wykonawczego depeszę kondolencyjną, w której dali wyraz bólu i żalu.

— **Rodzina Urzędnicza okryła się żałobą.** We wtorek, odbyło się Żałobne posiedzenie Zarządu Ziemi Wileńskiej Stowarzyszenia Rodzina Urzędnicza, na którem zostało odczytane orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wszyscy członkowie Rodziny Urzędniczej na znak żałoby przywdziewają czarne opaski.

— **Środa Literacka** spowodu żałoby nie odbędzie się.

Nabożeństwo za duszę ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego

Proboszcz kościoła po-Bernardyńskiego komunikuje: We środę o godz. 9.30 rano w kościele po-Bernardyńskim odbędzie się uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

W szkołach

Kurator Okr. szk. p. Szelągowski wydał następującą odezwę do młodzieży i nauczycielstwa Okręgu:

Orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i słowa naszego Ministra wzywają nas w chwili bólu, który przeżywamy, do uświadomienia sobie poczucia odpowiedzialności i wzmożenia woli pracy dla dobra i potęgi Polski.

Aby zadanie to wypełnić w momencie, kiedy zabrakło wśród nas Tego, który był naszym Wodzem i Wychowawcą, tem silniej przejąć się musimy wskazaniami, które nam pozostawił.

Zarządzam, aby we wszystkich szkołach okręgu, kursach i świetlicach, placówkach oświaty pozaszkolnej, niezależnie od własnego programu oddziaływania wychowawczego na młodzież, celem jak największego zespolenia jej z nieśmiertelną wielkością Ducha Marszałka były do końca roku szkolnego odczytywane wyjątki z Jego pism (pisma wybrane — bibljoteka Zręba).

Jak donoszą ze szkół na terenie Wilna, młodzież wszędzie manifestuje swe uczucia bardzo poważnie. Portrety ś. p. Marszałka Piłsudskiego zostały udekorowane krepą, tak samo sztandary szkolne Tarcze i znaczki przysłonięto kirem. Na nabożeństwa stawiły się tłumy uczniów i uczenic. Rady Pedagogiczne odbywają żałobne posiedzenia. Delegacja Opiek Rodzicielskich złożyła na ręce p. Kuratora Szelągowskiego kondolencje.

Młodzież inicjuje wyjazd na uroczystości pogrzebowe do Krakowa. W gimnazjum im. Czartoryskiego, odbyło się posiedzenie przedstawicieli organizacyj samorządowych młodzieży szkół średnich, na którem uchwalono wysłanie do córek ś. p. Marszałka Piłsudskiego następującej depeszy:

My młodzież szkół średnich m. Wilna, bez różnicy wyznań i narodowości łącząc się w głębokim żalu z całą Polską po stracie ukochanego Wodza. Wam, córkom Wielkiego Nauczyciela Narodu, ślemy wyrazy gorącego współczucia.

Wszkole handlowej im. Staszica uchwaliła młodzież zawieszenie wszystkich zabaw do końca roku szkolnego, przeznaczając fundusze na budowę kopca w Krakowie. W szkole Technicznej im. Marszałka Piłsudskiego projektuje się ufundowanie stypendjum.

Przejawy te odnoszą się do szkół wszystkich wyznań i narodowości i posiadają charakter zupełnie samorzutny.

KRONIKA

Środa 15 Maj	Dziś: Zofji Wd. M. Jutro: Bł. Andrzeja Boboli
	Wschód słońca — godz. 3 m. 18
	Zachód słońca — godz. 7 m. 12

— **Przepowiednia pogody według PIM-a** do wieczora 14 maja 1935 r.:

Zachmurzenie zmienne z przelotnemi opadami w postaci deszczów, a w dzielnicach północnych deszczu ze śniegiem lub krup.

W dalszym ciągu chłodno. Nocą miejscami przymrozki.

Umiarkwane wiatry z północo-zachodu.

SPRAWY SZKOLNE

— **Szkoła Ćwiczeń** przy Państw. Seminarjum Naucz. Żeńskiem im. Kr. Jadwigi w Wilnie, przy ul. Św. Filipa Nr. 3 — przyjmuje zapisy dzieci na rok szk. 1935—36 do klasy I-ej i kilka miejsc wolnych do kl. II, III i VI w terminie do 31 maja r. b.

ZEBRANIA I ODCZYTY

— **Odczyt.** 16 maja w Ośrodku Zdrowia (Wielka 46) z ramienia T-wa Eugenicznego dr. W. Mórawski wygłosi odczyt na temat „Zboczenia seksualne a eugenika".

Początek o 6 wiecz. Wstęp wolny.

RÓŻNE

— UBEZPIECZALNIA SPOŁECZNA W WILNIE PODAJE DO WIADOMOŚCI osób zainteresowanych, że wszystkie dotychczasowe upoważnienia, dające prawo inkasentom przyjmowania wszelkich należności na rzecz Ubezpieczalni Społecznej w Wilnie od pracodawców, zamieszkałych na terenie działalności Ubezpieczalni Społecznej w Wilnie, zostają z dniem 14 kwietnia r. b. unieważnione.

Poczynając od dnia 15 maja r. b. będą uznawane przez Ubezpieczalnię Społeczną tylko wpłaty dokonane tym inkasentom, którzy posiadają tymczasowe upoważnienia, podpisane przez Dyrektora Ubezpieczalni Społecznej, Galińskiego Adama, z datą wydania 15 maja 1935 roku. Upoważnienia te po upływie miesiąca zostaną zastąpione legitymacjami stałemi.

Równocześnie Ubezpieczalnia Społeczna zaznacza, że inkasenci są uprawnieni tylko do inkasowania należności bez prawa udzielania rozterminowań i odroczeń.

Ubezpieczalnia Społeczna w Wilnie.

— **Wil. Tow. Ogrodnicze,** w związku z konkursem ozdabiania ogródków, dziedzińców, balkonów, werand i okien, urządza odczyt, wygłoszony przez p. Zielonkę i p. Wł. Oszkinisa dn. 17 b. m. o godz. 19, ul. Ofiarna 2 (Izba Rol.). W dniu 19 b. m. o godz. 11 pokaz praktyczny w szkole ogrodniczej na Sołtaniszkach przeprowadzony przez p. Dziewanowską.

NADESŁANE

Nie zawsze się rozumie...

Nie zawsze się rozumie dlaczego jeden nożyk do golenia jest świetny, a inny drapie i czyni z golenia torturę. Jeden trwa długo — drugi krótko.

Są różne stopnie produkcji nożyków. Mało która fabryka stosuje najnowsze metody produkcji, hartowania, szlifowania, nożyków. Wiedzieć należy, że najgłówniejszą rolę odgrywa hartowanie i ono to zapewnia nożykowi ostrość i długotrwałość.

Dawny nożyk o trzech otworach nie dawał się zmiękczyć w hartowaniu pomiędzy trzema otworami, mocno więc zahartowany pękał w aparacie. Dopiero nożyk o wykroju podłużnym może bez obawy pęknięcia posiadać ostrza o twardości dotąd nieosiągalnej.

Takim nożykiem jest wykonany całkowicie w kraju nożyk „GROM". Długo zachowuje ostrość, umożliwia dużą ilość ogoleń i stoi na szczycie twórczości rodzimej.

Program radjowy

Spowodu żałoby narodowej w programach radjowych zajdą następujące zmiany: Do soboty dnia 18 bm włącznie wszystkie audycje zostają odwołane, z wyjątkiem wiadomości, które transmitowane będą jak dotychczas na wszystkie Rozgłośnie przez Radjostację Warszawską.

W niedzielę i poniedziałek z Krakowa Polskie Radjo transmitować będzie przebieg uroczystości pogrzebowych. Od wtorku, 21 bm. Rozgłośnie Regjonalne przystępują do pracy przyczem z programów wykreślone będą aż do odwołania wszystkie audycje muzyczne i słowne o charakterze lekkim.

ZGUB. legitymację kolejową, wydaną przez P. K. P. w Wilnie na imię Stefanji Maciejewskiej — unieważnia się

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Wilno, Bisk. Bandurskiego 4. Telefony: Redakcji 79, Administr. 99. Redaktor naczelny przyjmuje od g. 2—3 ppoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od g. 1—3 ppoł. Administracja czynna od godz. 9½—3½ ppoł. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1—2 ppoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9½—3½ i 7—9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. Nr. 80.750. Drukarnia — ul. Biskupa Bandurskiego 4. Telefon 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową i dodatkiem książkowym 3 zł., z odbiorem w administracji 2 zł. 50 gr. Zagranicą 6 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy przed tekstem — 75 gr., w tekście 60 gr., za tekstem — 30 gr., kronika redakc., komunikaty — 70 gr. za mm. jednoszp., ogłoszenia mieszkaniowe — 30 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagraniczne 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy 15 gr. Układ ogłoszeń w tekście 4-ro łamowy, za tekstem 8-mio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń miejsca.